Ушбу сонда:
2 КАТТА ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА
3 ЭЛНИ ДЕБ, ЭЛГА СУЯНИБ
4 ШАНБА – ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
OZBEKISTON KASABA UYSHMALARI FEDERATSIYASI / FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 27 ноябр, шанба № 189 (1822)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ф А Р М О Н И

А.А.Жалоловни Сирдарё вилоятининг ҳокими этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(15-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:

Абдураҳим Абдураҳмонович Жалолов Сирдарё вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2004 йил 26 ноябр

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ф А Р М О Н И

Р.Ҳ.Ҳайдаровни Сирдарё вилоятининг ҳокими вазифасидан озод қилиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(15-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:

Равшан Ҳайдарович Ҳайдаров ўз аризасига биноан Сирдарё вилоятининг ҳокими вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2004 йил 26 ноябр

СИРДАРЁНИНГ САЛОҲИЯТИ ВА ШУҲРАТИНИ МАРД, ОРИЯТЛИ ИНСОНЛАР ТИКЛАЙДИ

Президент Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқи баёни

Бугунги йиғилишимиз кун тартибига қўйилган масала бўйича батафсил фикр алмашиб, тегишли қарор қабул қилишимиз зарур, деди давлатимиз раҳбари сессияда. Маълумки, мавсум ёки йил якунига етиши билан ҳар қайси жамоа, ҳар қайси ташкилот, керак бўлса, ҳар қайси туман ва вилоятда амалга оширилган ишлар танқидий нуқтаи назардан баҳоланиб, сарҳисоб қилинади.

Бугун биз Сирдарё вилоятининг иш якунларини кўрар эканмиз, эътиборни нафақат бир йиллик натижаларга қаратишимиз, балки охирги йилларда шу заминда барча соҳаларда эришилган марраларни эътироф этган ҳолда, ҳаммамизни ташвишга соладиган, чуқур ўйлашга мажбур қиладиган воқеалар, сурункали тус олган оқсоқлик сабаблари ҳақида фикр юритишимиз ва уларни бартараф этиш йўлларини излашимизни ҳаётимизнинг ўзи тақозо этмоқда.

Дарҳақиқат, бу йил қатор вилоятларда бўлиб ўтган учрашувларда, навбатдан ташқари сессияларда жойларда ислоҳотларнинг бориши билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди. Бу йиғилишларда ким қандай ютуқларга эришгани, ким қандай хато ва камчиликларга йўл қўйгани ҳақида рўй-рост гапириляпти, ҳар ким ўз ишига қараб муносиб баҳосини оляпти. Биров рағбатга сазовор бўляпти, бошқа бировнинг эса ўз жойини бўшатиб беришига тўғри келяпти.

Қаерда бўлмасин, ютуқларимиз билан бирга камчиликлар ҳақида ҳам ҳеч кимдан яширмасдан, телевидение ва матбуот орқали халқимизга ахборот бериб боriляпти.

Масалага бундай ёндашув бизнинг демократия ва ошкоралик тамойиллари асосида янги жамият қураётганимиздан, ана шу умумбашарий қадриятлар онгу тафаккуримизга тобора сингиб, ҳаётимиз эркинлашиб бораётганидан далолат беради.

Сирдарё вилояти ҳақида, унинг тузилиш ва шаклланиш тарихи, мамлакатимиз ҳаётида тутган иқтисодий, сиёсий-ижтимоий, маданий ўрни, унинг бугунги куни ва келгуси истиқболи ҳақида сўз юритганда, албатта, бу вилоят, бошқалардан фарқли ўлароқ, қандай қийин ва оғир шароитда ташкил топганига алоҳида эътибор берилади, деди Президент. Жумладан, чўл ҳудудида жойлашган ушбу вилоят ерларининг аксарият қисми шўрлангани, жазирама иссиқ, сув ресурслари, ишчи кучининг етишмаслиги каби объектив ҳолатлар мавжудлигини ҳеч ким инкор этмайди. Албатта, буларнинг барчаси Сирдарё вилояти ривожига, шу ерда яшаётган юз минглаб одамларнинг ҳаётига катта салбий таъсир кўрсатаётганини ҳаммамиз тан оламиз.

Шу боисдан ҳам ҳар гал янги йил ва истиқбол режаларини белгилаётганда ҳукуматимиз ва тармоқ вазирликлари бу вилоятнинг муаммоларини алоҳида ҳисобга олиши нақадар муҳим экани ҳақида гапириш ортиқча, деб ўйлайман.

Вилоятдаги аҳволни қисқача таҳлил қиладиган бўлсак, ишлаб чиқариш соҳаларини, жумладан, етакчи қишлоқ хўжалик тармоғини оладиган бўлсак, тупроқ унумдорлигининг пастлиги, ер ости сувларининг кўтарилиб, шўр босиш тобора кучайиб бораётгани, ирригация ва мелиорация ишларига доимий эътибор қаратиш зарурлиги маълум бўлади.

Лекин, шулар қаторида бир саволга холисона жавоб берайлик, деди Президентимиз. Сирдарё вилояти шароитига бундай кўз билан қараш, бундай муносабат ўз йўли билан, аммо шу ерда яшаётган одамларнинг ҳаёт даражасини бошқалардан кам бўлмайдиган бир босқичга кўтариш, уларнинг ўз меҳнати, куч-ғайрати билан муносиб даромад топиши учун тегишли шароит ва имкониятлар яратиб бериш, аввало жамоатчилигимиз ва халқимизни шунга сафарбар қилиш керакми, йўқми?

Яхши ният билан меҳнат қилаётган одамларнинг бошини қовуштириш, кўнглини кўтариш, ишни оқилона ташкил қилиш, бир сўз билан айтганда, қийинчиликларда тобланган ва суяги қотган, ор-номусли Сирдарё аҳли олдига амалий режалар ва катта марраларни қўйиб, уларни шу мақсад сари бошлаш кимнинг вазифаси бўлиши керак?

Ана шундай масъулиятни ўз зиммасига оладиган, шу ерни обод қилишга бел боғлаган, шу юрт менинг, оиламнинг, болаларимнинг ватани, деган фикр билан яшайдиган одамларни кимдир етакчи бўлиб руҳлантириши, зарур бўлганда, кўкрагини қалқон қилиб уларни ҳимоялаши керакми, йўқми?

Мамлакатимиз раҳбари вилоят ҳаётида тўпланиб қолган ўткир муаммолар, ғов-тўсиқларнинг ҳаммаси бугунги кунда аввалambor бир масалага - кадрлар масаласига бориб тақалиши аён, дея таъкидлади. Яъни, билимли, ташкилотчи ва ташаббускор, жавобгарликни ўзига олишга қодир бўлган, ўзини аямасдан ишлайдиган фидойиларнинг етишмаслиги Сирдарё шароитида ҳалибери оғир муаммо бўлиб қолмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, Сирдарёнинг катта салоҳиятга эга экани, унинг Ўзбекистон ривожига қандай ҳисса қўшгани, кўп-кўп ишнинг кўзини биладиган, етук кадрлар шу ерда камол топиб, ўзини намоён этгани ҳам жамоатчилигимизга яхши маълум.

Вилоят тарихида шундай кўтарилиш даврлари бўлганки, улар ҳақиқий мардлар ва қаҳрамонларни юзага чиқарган. Бу баландпарвоз гап эмас. Шу заминни ўзлаштиришга азму қарор қилиб, юртимизнинг барча шаҳар ва қишлоқларидан келган мингминглаб одамлар электр ўрнига керосин чироқ ёқиб, гармсел шамоллари ва қаҳратон совуғига бардош бериб яшаган ва ишлаган. Буни халқимиз жуда яхши билади.

Ана шундай заҳматкаш кишиларнинг меҳнати ва матонати билан Сирдарё том маънодаги вилоят бўлиб шаклланган. Бугун шу инсонларнинг номларини, эл-юрт равнақи йўлидаги унутилмас хизматларини эслаб, уларга ҳар қанча ҳурмат-эҳтиром билдирсак арзийди. Афсуски, охирги йиллар мобайнида Сирдарёда бундай ибратли мисоллар ўзининг давомини топмаяпти.

Албатта, бугун вилоятда ҳеч қандай ўзгариш рўй бермаяпти, десак, адолатдан бўлмайди. Барча минтақа ва ҳудудларимиз қатори Сирдарё вилоятида ҳам ҳаёт, тараққиёт тўхтаб тургани йўқ, мавжуд қийинчиликларга қарамай, одамлар ишламоқда, янги-янги марралар сари интилмоқда. Шу ўринда 9 ойлик якунларига кўра, вилоятда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 112 фоизга, саноат маҳсулотлари ҳажми эса 116 фоизга ўсганини қайд этиш зарур.

Хусусан, АҚШ, Россия, Туркия ва Швейцария мамлакатлари иштирокида барпо этилган замонавий саноат корхоналари, жумладан, йилига 7,5 миллион дона трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган «Лола-модуль», лойиҳа қиймати 15 миллион евро бўлган «Сайхун-медтекс», қарийб 500 минг долларлик сармоя киритилган «Сардоба-давр ЛТД», қишлоқ хўжалик соҳаси учун зарур ускуна ва механизмлар тайёрланадиган «Б-Алтайсервис» каби қўшма корхоналарнинг ишга туширилгани вилоят иқтисодиётидаги салмоқли ўзгаришлар қаторига киради.

Ҳозирги вақтда бу ерда Ўзбекистон ва Буюк Британия иштирокида барпо этилган «Сарбон-текс» қўшма корхонасининг иккинчи навбатини қуриш бўйича ишлар якунланмоқда. Энг муҳими, мана шундай катта лойиҳаларни амалга ошириш натижасида вилоят бўйича 14 мингдан зиёд, шу жумладан, қишлоқ жойларида 11 мингдан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этилганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Вилоятда шаҳар ва қишлоқларнинг ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш борасида ҳам бирмунча ишлар қилингани, хусусан, жорий йилнинг 9 ойи мобайнида сув тармоқлари тортиш 129 фоиз, газ тармоқлари тортиш эса 123 фоизга кўпайганини, янги йўллар, болалар спорт иншоотлари қурилганини, ободончилик ишлари бажарилганини ижобий баҳолаш мумкин.

Шу билан бирга, Президентимиз кейинги йилларда Сирдарё вилоятининг кўпгина асосий соҳалардаги кўрсаткичлари, бу заминда йиллар давомида шаклланган иқтисодий салоҳиятнинг тобора пасайиб бораётганини афсус билан қайд этди.

Ислом Каримов бундай қолоқ вазиятни кузатиш ва исбот қилиб бериш учун фақатгина айрим соҳа ва тармоқлар аҳволига депутатлар эътиборини жалб қилар экан, вилоят иқтисодиётининг етакчи тармоғи бўлган қишлоқ хўжалиги соҳасида давлатга пахта сотиш бўйича шартнома режаси 13 йилдан буён сурункасига бажарилмасдан келаётганини кўрсатиб ўтди.

Жорий йилда ҳам бу борада сезиларли ўзгариш бўлмагани, пахта тайёрлаш шартнома режаси республика бўйича энг охирги ўринда -72 фоизда қолиб кетгани, ҳосилдорлик атиги 15 центнерни, Ховос ва Мирзаобод туманларида эса 10 центнерни ташкил этгани ғоят ачинарлидир.

Бу соҳадаги жиддий хато-камчиликлар туфайли вилоят бўйича 73 минг тонна пахта ҳосили бой берилди, бошқача айтганда, 18 миллиард сўм даромад йўқотилди, давлатга, халққа қанча зарар етказилди. Энг ёмони, бундай аҳвол йил бўйи кечани кеча, кундузни кундуз демай тер тўкиб меҳнат қилган одамларнинг даромади ва турмуш даражасига салбий таъсир ўтказмасдан қолмайди.

Вилоятда пахтачиликка ихтисослашган 8 та туман, 26 та ширкат хўжалиги, 6 минг 186 та фермер хўжалиги пахта тайёрлаш бўйича шартнома режасини бажармаган.

Бунинг тагини суриштирсангиз, асосий сабаби битта - яъни ишни тўғри ташкил этолмаслик, масъулиятсизлик ва ўзибўларчилик кайфиятида десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз. Минг афсуски, мана шундай ҳолат кўп йиллардан буён муттасил давом этиб, туман ва вилоят раҳбарлари уни қандайдир табиий ҳол, деб ҳисоблашга ўрганиб қолган, деди Ислом Каримов.

Бундай салбий ишлар учун куйиниш, ўзини қийнаш, шу вазиятга олиб келадиган сабабларни таҳлил қилиш, уларнинг илдизига етиб бориш, амалий чора-тадбирлар кўриш ўрнига бу раҳбарлар бепарволик ва лоқайдликка берилиб кетганини сезиш қийин эмас.

(Давоми 2-бетда)

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

26 ноябр куни халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари барча минтақа ва ҳудудларимиз қатори Сирдарё вилояти ҳам иқтисодий-ижтимоий ҳаётда янги марралар сари интилаётганини таъкидлади. Тўққиз ойлик якунларига кўра, вилоятда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 112 фоиз, саноат маҳсулотлари ҳажми эса 116 фоиз ўсди. Хорижлик ҳамкорлар иштирокида барпо этилган саноат корхоналари, жумладан, йилига 7,5 миллион дона трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган «Лола-модуль», лойиҳа қиймати 15 миллион еврога тенг «Сайхун-медтекс», қарийб 500 минг долларлик сармоя киритилган «Сардоба-давр ЛТД» каби қўшма корхоналар ишга туширилгани вилоят иқтисодиётини юксалтиришда, ёшларни иш билан таъминлашда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Шу билан бирга, деб таъкидлади Президентимиз, таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, кейинги йилларда Сирдарё вилоятининг асосий соҳаларидаги кўрсаткичлар, бу заминда шаклланган иқтисодий салоҳият пасайиб бормоқда.

Вилоятда давлатга пахта сотиш бўйича шартнома режаси 13 йилдан буён сурункасига бажарилмай келаяпти. Жорий йилда вилоят пахта тайёрлаш шартнома режаси бўйича республикада энг охирги ўринда қолиб кетди. Вилоят бўйича 73 минг тонна пахта ҳосили бой берилди, бошқача айтганда, 18 миллиард сўм даромад йўқотилди.

Ғаллачилик соҳасида ҳам орқага кетиш, ҳосилдорликнинг камайиши кузатилаётир. 1 минг 66 фермер хўжалиги шартнома режасини бажара олмагани туфайли вилоят бўйича жорий йилда 12,4 минг тонна дон кам топширилди.

Ер ресурсларидан самарали ва оқилона фойдаланиш ўрнига, уларни ҳисоботдан яшириш, талон-торож қилиш кучайиб кетган.

Бундай салбий ҳолатларнинг сабаби вилоятда ишлаб чиқаришни янгилаш ва такомиллаштириш, ишни янгича асосда ташкил этиш, бошқача айтганда, ташкилотчилик ва талабчанлик бўшашиб кетганлигидадир. Шунингдек, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда, уларнинг масъулиятини оширишда жиддий хатоларга йўл қўйилган.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Равшан Ҳайдаров ўз аризасига биноан Сирдарё вилояти ҳокими вазифасидан озод қилинди.

Президент Ислом Каримовнинг тавсиясига биноан Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаб келаётган Абдураҳим Жалолов Сирдарё вилояти ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда сўзга чиққан «Дўстлик» каналидан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Олимжон Ражабов, Боёвут туманидаги 31-мактаб директори Баҳри Бобоқулова, Гулистон туманидаги «Уч қаҳрамон» ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Абдураззоқ Абдуназаров, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими котиби Ҳаётхон Ортиқбоева Президентимиз нутқида келтирилган танқидий фикрлардан тегишли хулоса чиқариб, қўйилган вазифаларни уюшқоқлик ва масъулият билан адо этиш, Сирдарё шуҳрати ва обрў-эътиборини тиклаш вилоят аҳлининг бугунги кундаги асосий бурчи эканини алоҳида таъкидладилар.

Воҳид ЛУҚМОНОВ,
Акимжон АДИЗОВ,
ЎзА махсус мухбирлари

Бозор талаби қатъий

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ СЎНМАСИН

Ўзининг улкан табиий бойликлари билан республикада салмоқли ўринни эгаллаган Бухорода ўнлаб нефт ва газ саноати корхоналари ишлаб турибди. Соҳада меҳнат қилаётган минглаб ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини муҳофазалашда касаба уюшма тармоқ қўмитаси вилоят вакиллиги томонидан кенг кўламли ишлар амалга оширилаяпти.

– Тизимда 24 та бошланғич ташкилот бўлиб, 14 мингга яқин аъзони бирлаштирган, – дейди тармоқ ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг вилоятдаги вакили Бахтиёр Эргашев. - Бошланғич ҳамда цех ташкилотларининг меҳнат аҳли манфаатларини ҳимоя қилишдаги роли ва масъулияти кучайиб бораётганлиги касаба уюшмаларининг жамоа орасидаги нуфузини ошираяпти.

Қоровулбозордаги Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи мустақиллик меваси. Лойиҳа қиймати 550 миллион АҚШ долларига тенг йирик саноат гиганти замонавий технологиялар билан жиҳозланган. Тажрибали мутахассис Хониш Қосимов раҳбарлик қилаётган касаба уюшма қўмитаси 1700 кишилик аҳил ва иноқ жамоа манфаатларининг ҳақиқий жонкуярига айланган. Техника хавфсизлиги ва меҳнат муҳофазаси учун 110 миллион сўм маблағ ажратилган. 4 та ошхона, тиббий пункт, савдо дўкони, соғломлаштириш маркази, клуб, кутубхона, спорт мажмуаси ишлаб турибди.

«Бухоронефтгазсаноатқурилиш» акциядорлик жамиятида 2100 киши ишлайди. Касабақўм раиси Адҳам Авезовнинг ташкилотчилиги туфайли акциядорларга дивидентлар вақтида ҳисобланиб, қўшимча мукофотлар тарқатиляпти.

– Одамларимиз чўл шароитида меҳнат қилишади, - дейди «Бухоронефтгазпармалаш» корхонаси касаба уюшма қўмитаси раиси Темир Қодиров. – Уларнинг иш жойларида етарли шароит яратилган. Зарарли шароитларда ишлаётганларга қўшимча ҳақ тўланади, сут ва сут маҳсулотлари бериб бориляпти.

Касабақўм раиси Амин Фахриевнинг қатъияти ва талабчанлиги билан Бухоро электр тармоқлари корхонасида ходимларга техника хавфсизлиги пухта ўргатилаяпти. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида бахтсиз ҳодиса ва жароҳатланишлар кескин камайди.

«Меҳр ва мурувват йили» дастури қабул қилиниши муносабати билан жамоа шартномаларига қўшимча имтиёзлар киритилди. Жумладан, икки ва ундан ортиқ болали оилалар, ҳомиладор аёллар, касб касаллиги туфайли ишлаб чиқариш ногиронлигига учраган ишчилар, мактабгача таълим муассасаларида тарбияланаётганлар тўловини тўлаш, мактабларга ҳомийлик кўмаги кабилар одамлар турмуш шароитини яхшилашда катта аҳамият касб этмоқда.

Тармоқ бўйича миллий кураш, мини футбол, волейбол, стол тенниси мусобақаларининг ўтказилиши бухоролик ёшлар ўртасида янги истеъдодларни кашф этди. «Она ва бола» кўрик-танловида «Бухоронефтгазқурилиш» очиқ ҳиссадорлик жамияти компьютер маркази ходими Маъмура Эргашева ғолибликни қўлга киритди.

Тизимдаги корхона ва ташкилотлар ходимларнинг хавфсиз меҳнат шароитларини таъминлаш, ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоялаш мақсадларига 588 миллион, қулай иш шароитлари яратиш, ишлаб чиқаришни янги техника билан жиҳозлаш учун 300 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланганлиги иш берувчилар ва касаба уюшмалари фаолияти муштараклигидан, зиммадаги вазифани адо этишга масъулият ҳисси кучайганлигидан дарак беради.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Халқаро алоқалар

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ – БОШ МАҚСАДИМИЗ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашида Эркин касаба уюшмалари халқаро Конфедерацияси вакиллари иштирокида халқаро семинар бўлиб ўтди.

Семинарда Республикамизда аҳолининг кам таъминланган қатламини кучли ижтимоий ҳимояга олиш ҳукумат сиёсати даражасига кўтарилганлиги, уларга давлат томонидан кўрсатилаётган кенг кўламли ёрдам эътироф этилди. Шунингдек, Ўзбекистон касаба уюшмаларининг меҳнат аҳли ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатлари ҳимоясини кучайтириш, ҳукуматимиз томонидан илгари сурилаётган кучли ижтимоий ҳимоя тамойили йўналишида амалга оширилаётган ишлар алоҳида таъкидланди.

Тадбирда тармоқ касаба уюшма Марказий қўмиталари, шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши ва қўмиталари вакиллари ҳамда фаоллари иштирок этиб, касаба уюшмалари фаолияти ҳақида ўзаро фикр алмашдилар.

М.ЎРМОНБЕКОВА,
Ўзбекистон КУФК Матбуот котиби

«Ишонч»га жавоб берадилар

ҲУЖЖАТЛАР ҚАЛБАКИ ЭКАН

Газетамизнинг шу йил 29 сентябр сонида «Ажаб савдолар» рукни, «Номи мактаб журналида қайд этилмаган...» сарлавҳаси остида танқидий мақола чоп этилганди. Унда Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон туманида жойлашган 68-ўрта мактабдаги айрим ноқонуний ишлар билан боғлиқ масалалар қаламга олинганди.

Ушбу мақола юзасидан Республика Халқ таълими вазирлигидан жавоб хати олинди. Унда жумладан шундай дейилади: «Ишонч» газетасининг 157-сонида чоп этилган «Номи мактаб журналида қайд этилмаган...» сарлавҳали танқидий мақолада келтирилган далиллар вилоят халқ таълими бошқармаси томонидан атрофлича ўрганиб чиқилди. Текшириш жараёнида ҳақиқатдан ҳам Маҳлиё Абдуллаеванинг Хатирчи туманидаги 3-мактабнинг 10-, 11-синфларда ўқиганлиги тўғрисидаги ҳужжатлар қалбаки эканлиги аниқланди. М.Абдуллаева 2004 йил январ ойида тегишли ҳужжатларсиз 11-синфга қабул қилинган ва синф журналига қайд этган 68-мактабнинг директори Д.Аҳмедов туман халқ таълими бўлимининг шу йил 15 майдаги 50-сонли буйруғига асосан директор вазифасини бажарувчилигига тайинланган, Б.Примов туман ХТБнинг 14 сентябрдаги 40-сонли буйруғига кўра вазифасидан озод қилинган.

Хатирчи туман ХТБнинг 8 ноябрдаги 48-сонли буйруғига кўра 3-сон мактаб директори Т.Шомуродовга ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараганлиги учун Ўзбекистон Республикаси МКнинг 181-моддаси 1-банди билан ҳайфсан эълон қилинди.

Айни пайтда мазкур масала юзасидан Каттақўрғон туман прокуратураси томонидан жиноий иш қўзғатилди.

Р.АҲЛИДИНОВ,
Халқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари

СИРДАРЁНИНГ САЛОҲИЯТИ ВА ШУҲРАТИНИ МАРД, ОРИЯТЛИ ИНСОНЛАР ТИКЛАЙДИ

(Боши 1-бетда)

Энг ачинарли томони шуки, ҳар йили мана шундай мавсум якунида белгиланган режа ва мажбуриятларнинг бажарилмаганига албатта сабаб топилади. Раҳбарлар эса ўзини оқлаш учун турли-турли баҳоналарни рўкач қилиб, ваъзхонликдан нарига ўтмайди.

Мисол учун, жорий йилни олсак, у ҳақиқатан ҳам, ҳар томонлама пахтачилик учун қулай келди, деди мамлакатимиз раҳбари. Табиий шароит ҳам, об-ҳаво ҳам, ҳосил учун энг зарур бўлган сув таъминоти ҳам яхши бўлди, бундан нолисак, ношукурлик бўлади.

Шу ўринда Президентимиз бир қатор саволларни ўртага ташлади.

Сирдарё вилоятида ҳам жуда кўп меҳнат сарф қилиниб, яхши ҳосил етиштирилган бир пайтда уни йиғиб-териб олиш ишлари тўғри ташкил этилмагани, хусусан, зарур ишчи кучи, теримчилар кенг жалб қилинмаганини қандай баҳолаш керак?

Натижада деҳқонларнинг пешона тери билан шундай қийинчилик эвазига етиштирилган ҳосилнинг далада қолиб кетгани учун ким жавоб беради?

Сирдарёда ҳар доим ишчи кучи етишмаслигини олдиндан билатуриб, техникани ўз вақтида тайёрлаш, механизаторларни сафарбар этиш, уларни рағбатлантириш, бир сўз билан айтганда, механизация ҳисобидан бу масалани ечиш бўйича ким ўйлаши, ким қайғуриши керак эди?

Жорий йилда вилоятдаги мавжуд 201 та терим машинасидан 140 таси ишлатилгани ҳам шунинг оқибати эмасми?

Пахтачиликдаги қолоқликнинг яна бир сабаби - ғўза навларини районлаштириш ва Сирдарё шароитига мос келадиган навларни танлаш ишларида аниқ илмий ёндашувнинг йўқлиги билан боғлиқ, деб қайд этди Ислом Каримов. Маҳаллий шароитда синовдан ўтган навларни кўпроқ экиш, янги навлар устида қаттиқ ишлаш масаласи ўзибўларчиликка ташлаб қўйилганини кузатиш қийин эмас.

Маълумки, Сирдарё вилоятидаги мураккаб шароитни ҳисобга олиб, пахта бўйича шартнома режалари охирги йиллар анчага камайтирилиб қўйилганини ҳам эсимиздан чиқармаслигимиз керак.

Яратиб берилган шароитга қарамасдан, белгиланган режани ҳалол бажариш ўрнига айрим мансабдор шахслар томонидан кўзбўямачилик, сохта ҳисоботлар бериш каби хунук хатти-ҳаракатлар содир этилаётганига нима деса бўлади?

Текширишлар натижасига кўра, бу йилги пахта йиғим-терими мавсумида вилоят ҳокимининг тазйиқи остида анча-мунча қўшиб ёзишлар бўлгани аниқланган. Бу жиноий ишлар бўйича ҳозир тергов органлари текширув ўтказмоқда ва айбдорлар албатта жазосини олади.

Юртбошимиз куйиниб айтганидек, вилоятда нафақат пахтачилик, балки бошқа муҳим тармоқлар, жумладан, ғаллачилик соҳасида ҳам муттасил орқага кетиш, ҳосилдорликнинг камайиши кузатилмоқда.

Бу борада 1 минг 66 та фермер хўжалиги шартнома режасини бажара олмагани, оқибатда вилоят бўйича жорий йилда 12,4 минг тонна дон кам топширилгани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Минг афсуски, бу соҳада ҳам қўшиб ёзиш ҳолатларига йўл қўйилган. Жумладан, «Ховосдон» акциядорлик жамиятида 15 минг тонна, «Оқолтиндон» акциядорлик жамиятида 3 минг 800 тонна, «Боёвут» дон тайёрлаш пунктида эса 1 минг 500 тонна ғалла қўшиб ёзилгани бу тармоқда ҳам қинғир ишлар борлигини кўрсатади.

Мутасадди раҳбарларда талабчанлик ва қатъият етишмаслиги туфайли вилоятда ризқ-рўзимиз манбаи бўлган ер ресурсларидан самарали ва оқилона фойдаланиш ўрнига уларни ҳисоботдан яшириш, талон-торож қилиш ҳолатлари авж олган. Масалан, Ховос туманидаги «Истиқлол» фермер хўжалигида 60 гектар ерга пахта ўрнига полиз ва сабзавот, маккажўхори ва шоли экилган.

Бундай бемаза ишлар Гулистон ва Сирдарё, Сайхунобод ва Сардоба, Оқолтин туманларида айниқса чуқур томир отган. Шунинг натижасида вилоят бўйича тахминан 1,5 минг гектар ерга пахта ўрнига бошқа экинлар экилиб, ердан фойдаланиш бўйича мавжуд тартиб-қоидалар бузилган.

Президентимиз фермерларга ер ажратиш борасида уруғ-аймоқчилик, ошна-оғайнигарчилик иллатлари кучайиб кетганини исботловчи аниқ далилларни келтириб ўтди. Мисол учун, Боёвут тумани ҳокими Эргаш Дадабоев ўз ўғлига 88 гектар ерни, бу ҳам етмаганидек, бутун бир фермер хўжалигини қонун талабларига зид равишда расмийлаштириб берган.

Айрим масъул раҳбарларнинг ўз лавозимини суиистеъмол қилиши билан боғлиқ бундай нохуш ҳолатлар кўплаб учрамоқда. Ўтказилган текширувлар давомида аниқланишича, мансабдор шахслар ва баъзи ҳокимлик вакилларининг 30 та ҳолатда қонунга хилоф тарзда ер ажратишга аралашгани ҳам буни исботлаб турибди.

Вазирлар Маҳкамасининг вилоятдаги 25 та ширкат хўжалигини фермер хўжаликларига айлантириш тўғрисидаги қарорини бажариш охирига етказилмагани сабабли 1 минг 700 гектар ер ҳозиргача эгасиз ётибди. Ушбу хўжаликларнинг 1 миллиард 500 миллион сўмлик мулки ҳали-бери хусусийлаштирилмаган.

Республика ҳукумати вилоятда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш мақсадида 2000-2004 йилларда ирригация ва мелиорация тармоқларининг капитал қурилиши ва эксплуатацияси учун 28 миллиард сўмдан зиёд маблағ ажратган эди. Афсуски, бу маблағнинг 83 фоизи ўзлаштирилган, холос.

Ишга ана шундай лоқайдлик оқибатида Сирдарё шароитида катта аҳамиятга эга бўлган хўжаликлараро ва ички суғориш каналлари ҳамда коллекторларини тозалаш ва реконструкция қилиш ишлари бор-йўғи 50 фоиз атрофида бажарилган.

Натижада кейинги икки йил давомида шўрланган майдонлар қарийб 10 минг гектарга кўпайиб, умумий ҳисобда 64 минг 500 гектарга етган.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, вилоятда 2 минг 730 гектар экин майдони бўйича ҳисоботлар нотўғри юритилгани, 150 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик техникалари ва эҳтиёт қисмлари ўзлаштириб юборилгани нафақат ер масаласида, балки бошқа моддий ресурсларни сақлаш, улардан оқилона фойдаланиш борасида ҳам тартиб-интизом бўшашиб кетганини кўрсатади.

Тармоқда, шартнома мажбуриятларининг сурункасига бажарилмаслиги оқибатида кўпгина хўжаликларнинг молиявий аҳволи ёмонлашиб бормоқда. Вилоятдаги 18 та ширкат хўжалиги 445 миллион сўм, 1 минг 700 та фермер хўжалиги эса 3,5 миллиард сўмдан зиёд транш маблағларини олгани ҳолда, уларни ҳали-бери банкларга қайтармагани ҳам буни исботлаб турибди.

Албатта, юқорида зикр этилган салбий ҳолатлар бўйича барча айбдор шахслар қонун олдида жавоб беради. Лекин кўзбўямачилик ва фирибгарликнинг шунчалик чуқур томир отишига тегишли органлар, депутатлар ва фаоллар нега жимгина қараб турди, деган ҳақли савол туғилади.

Сирдарё вилоятида бугунги кун талаби бўлган иқтисодиётга хорижий инвестицияларни жалб қилиш, саноат, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги ишлар таҳлилига тўхталар экан, мамлакатимиз раҳбари бу борада ҳам оқсоқлик кўзга ташланаётганига эътиборни қаратди.

Ҳозирги пайтда вилоятда хорижий инвестициялар иштирокида тузилган 43 та қўшма корхонадан 12 таси турли сабаблар билан ишламаётгани бу масалага бўлган лоқайдлик ва эътиборсизлик натижасидир.

Вилоятда жойлардаги мавжуд хомашёдан тайёр маҳсулот ва истеъмол моллари ишлаб чиқариш борасида қабул қилинган минтақавий дастур амалда бажарилмасдан келмоқда.

2004 йилнинг тўққиз ойи якунларига кўра, маҳаллий хомашё негизида маҳсулотлар ишлаб чиқариши режалаштирилган 7 та корхонадан бор-йўғи учтасида эндигина бу иш бошланган.

Ўз-ўзидан савол туғилади. Нима, Сирдарёда бунинг учун керакли хомашё йўқми? Бор. Фақат бу ишга эътибор йўқ, раҳбарларда масъулият йўқ, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни рағбатлантириш йўқ, деди Юртбошимиз. Вилоятда етиштирилаётган гўштнинг атиги 14 фоизи, сутнинг 12 фоизи, пахтанинг 4 фоизи, ҳўл меванинг 5 фоизи шу ернинг ўзида қайта ишланаётгани ҳам буни исботлайди. Ҳолбуки, вилоятда кўп миқдорда етиштириладиган сабзавот ва боғдорчилик, жун ва тери маҳсулотларини қайта ишлаб даромад топиш имкониятлари мавжуд.

Вилоятда молиявий барқарорликни таъминлаш, ўзаро ҳисоб-китобларни тўғри йўлга қўйиш, бюджет маблағларидан мақсадли фойдаланиш, накд пул тушумини кўпайтириш, айланма маблағлар салмоғини ошириш борасида ҳам талайгина муаммолар бор. Жорий йилнинг 1 сентябригача дебиторлик қарзлар миқдори 245 миллиард сўмдан, кредиторлик қарзлар эса 248 миллиард сўмдан ошиб кетгани буни яққол тасдиқлайди.

Аҳолига коммунал хизмат кўрсатишнинг сифатини ошириш, қарзларни ундириш борасида тегишли чора-тадбирлар кўрилмаётгани туфайли бу соҳадаги қарзлар миқдори йил бошидан буён 123 миллион сўмга кўпайган.

Текширишлар шуни кўрсатмоқдаки, вилоят раҳбарияти бу ҳолатларнинг сабабларини аниқлаш ва уларнинг олдини олиш ўрнига бюджетга пул тушумларини таъминлашнинг ғайриқонуний усулларини қўллаган. Яъни, хусусий тадбиркорларга дўқпўписа қилиш, тазйиқ ўтказиш орқали қонунга хилоф ишларни амалга оширган ва фирибгарлик йўлидан ҳам қайтмаган. Бу борада кўплаб мисолларни келтириш мумкин. Ҳозирги вақтда Марказий банк ва Молия вазирлиги бундай номақбул ҳолатларга чек қўйиш устида иш олиб бормоқда.

Аҳолисининг кўп қисми чўл ҳудудларида яшайдиган Сирдарё вилоятида ижтимоий масалалар қанчалик долзарб аҳамиятга эга экани ҳеч кимга сир эмас, деди Президентимиз, бу борадаги ишлар ҳам қониқарсиз аҳволда эканини қайд этиб.

Мисол учун, аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш масаласини олсак, бугунги кунда вилоятдаги жами 474 километр узунликдаги сув тармоғининг 193 километри фойдаланишга яроқсиз ҳолга келиб қолгани, мавжуд 94 та қудуқнинг 30 тасидан умуман фойдаланиб бўлмаслиги аён бўлади.

Давлатимиз раҳбари куйинчаклик билан сўзлаганидек, ҳатто раҳбарларнинг шундоқ кўз ўнгида бўлган Гулистон шаҳридаги сув насосларининг 60 фоизи яроқсиз ҳолга келиб қолгани сабабли, кўп қаватли уйларнинг юқори қаватларига сув етказиб беришда мунтазам узилишлар рўй бермоқда. Шаҳардаги мавжуд 139 километрлик сув тармоғининг 85 километри фойдаланишга деярли ярамайди.

Ислом Каримов ана шу мураккаб муаммони ечиш учун ҳукуматимиз ва Осиё тараққиёт банки ўртасида 2002-2007 йилларда Гулистон шаҳрини сув билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш мақсадида шартнома имзолангалигини эслатиб ўтди.

Бу шартномага кўра, шаҳарда 14 миллион 300 минг АҚШ доллари миқдоридаги иш бажарилиб, сув тармоқларини қайта тиклаш ва қуриш режалаштирилган эди. Лекин вилоят раҳбарияти ва тегишли мутасаддиларнинг масъулиятсизлиги туфайли лойиҳани амалга ошириш ишлари пайсалга солиниб, фақат 2003 йилнинг декабрида бошланди. Шу боис ҳозиргача Шимолий Гулистон сув тўплаш ҳавзасида сиғими бор-йўғи 10 минг куб метрли иншоот қурилган, холос.

Вилоятда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини барпо этишдек долзарб масалада ҳам қолоқликка йўл қўйилмоқда.

2002-2004 йилларда фойдаланишга топшириш мўлжалланган 19 та касб-ҳунар коллежининг 6 таси ҳанузгача қуриб битказилмаганини албатта қониқарли деб бўлмайди. Бундай ачинарли ҳолатни соғлиқни сақлаш тизимида ҳам кўриш мумкин. Масалан, жорий йилда белгиланган 20 та қишлоқ врачлик пунктидан атиги 6 таси ишга туширилган.

Вилоятда бу ўта муҳим масалага мана шундай совуққон муносабат туфайли аҳолининг умумий касалланиш даражаси ўтган йилга нисбатан 8 фоизга, шу жумладан, вирусли гепатит 23 фоизга, наркологик касалликлар эса 20 фоизга кўпайган. Оналар ва болалар ўртасида касалликларга чалиниш даражаси юқорилигича қолмоқда.

Буларнинг барчаси вилоятда ижтимоий муаммоларни ҳал этиш учун зудлик билан зарур чора-тадбирлар кўришни талаб этади, деди Ислом Каримов.

Сирдарё вилоятида қонунчиликни таъминлаш ва жиноятчиликка қарши кураш борасидаги ишларнинг ҳолати барчани ташвишга солмоқда. Буни жорий йилнинг 9 ойи давомида содир этилган жиноятлар сони 4,5 фоизга, жумладан, оғир тан жароҳати етказиш 25 фоизга, транспорт воситаларини ўғрилаш 100 фоизга кўпайгани ҳам тасдиқлайди.

Вилоятда товар-моддий бойликларни қонунга хилоф равишда четга олиб чиқиш ҳолатлари йўлига қатъий тўсиқ қўйилмаяпти. Биргина шу йилнинг 9 ойи мобайнида 150 тонна қора ва рангли металл, 26 тонна минерал ўғит қўшни давлатларга контрабанда йўли билан олиб ўтилаётганда ҳуқуқ-тартибот ходимлари томонидан ушланган.

Юқорида зикр этилган салбий ҳолатларнинг илдизи, томири қаерда, деган саволга жавоб излайдиган бўлсак, деди Юртбошимиз, бунинг сабабини биринчи навбатда вилоятда тартиб-интизомнинг бўшашиб кетганида ва такрор айтишга тўғри келади - кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, уларнинг масъулиятини оширишда йўл қўйилаётган жиддий хатоларда кўриш керак.

Шу ўринда илгари ҳам билдирган бир фикрни яна айтмоқчиман, деди Президент. Раҳбар борки, белини маҳкам боғлаб, аввало ўз манфаатини эмас, эл-улусни, шу ерда яшаётган инсонларнинг манфаатини ўйлаб фидойилик кўрсатиб, керак бўлса, шу юрт учун жонимни бераман, деб меҳнат қилади. Бундай раҳбар одамларнинг бошини қовуштириб, олдига катта марраларни қўйиб мана шу заминни обод этиш, одамларни рози қилишга эришади.

Лекин, надомат билан айтиш керак, ҳаётда шундай раҳбарлар ҳам бўладики, мансаб курсисига ўтириши билан мутлақо ўзгариб қолади. Олдин ким бўлганини, қайси қишлоқ, қайси маҳалладан чиққанини унутади. Бир сўз билан айтганда, оёғи ердан узилади.

Ўзининг кибр-ҳавоси, одамларни менсимаслиги, ўзбошимчалиги ва қўполлиги билан кўпчиликнинг кўнглини ранжитади. Одамларни, жамоатчиликни бирлаштириш, руҳини кўтариш ўрнига тескари оқибатларга олиб келадиган ишларга қўл уради.

Вилоят ҳокими Равшан Ҳайдаров фаолияти ҳақида гапирганда, шуни айтиш керакки, у тасодифан ҳоким бўлиб қолган эмас. У илгари ҳам кўп жойларда, катта лавозимларда ишлаб, тажриба орттирган, деди Ислом Каримов.

Унинг кўп йиллар Ички ишлар вазирлигида масъул лавозимларда ишлагани, жумладан, етти йил вазир муовини бўлгани, кейинчалик Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри Ички ишлар бош бошқармасига раҳбарлик қилгани, сўнгги йилларда фавқулодда вазиятлар вазири, Божхона қўмитаси раиси бўлиб фаолият кўрсатгани ҳам буни исботлайди.

Ҳаммамизга маълумки, вилоятнинг биринчи раҳбари лавозими шу вилоятнинг ривожига, шу ҳудудда истиқомат қиладиган одамларнинг ҳаёти ва тақдирига бевосита таъсир ўтказади, шу боисдан ҳам бу вазифа инсондан жуда кўп ўзига хос хусусият ва фазилатларни талаб қилади.

Айтайлик, вазирлик лавозими баъзи бир нуқсонларни, енгил-елпи қарашларни кўтариши ҳам мумкиндир. Эҳтимол, бундай камчиликлар вазирлик вазифасида бирданига кўзга ташланмас.

Аммо вилоят ёки туман миқёсидаги биринчи раҳбарнинг фаолиятида бундай хунук ҳолатлар, аввало манманлик, одамларнинг фикрига беписанд қараш каби иллатлар дарров кўриниб қолади ва ўз-ўзидан ишнинг натижасига салбий таъсир ўтказади.

Равшан Ҳайдаров вилоят ҳокими лавозимига ўтириши билан ишни илгари ўзи билан бирга ишлаган танишбилишларини атрофига тўплашдан бошлаган, деди Президент.

Бундай одамлар илгари ички ишлар тизимида ишлаб, кейинчалик ўз вазифасидан четлатилган бўлишига қарамасдан, Ҳайдаров уларни Тошкентдан Сирдарёга олиб келиб, ўз ҳомийлигига олгани ҳар қандай одамни таажжублантиради, албатта.

Умуман, кадрларни танлаш борасидаги бундай номақбул ёндашувни кўп мисолларда кўриш мумкин. Масалан, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи лавозимида ишлаган Ж.Шариповни олайлик.

Бу «чаққон» катта миқдордаги маблағ ва моддий бойликларни ўзлаштирган. Жумладан, нархи 15 миллион сўмлик трактор ва прицепни ўз ўғли Р.Шариповга тегишли «Ота орзуси» фермер хўжалиги ҳисобига ҳеч қандай ҳужжатсиз ва пул ўтказмасдан бериб юборган.

Бу масала бўйича қўзғатилган жиноий иш Р.Ҳайдаровнинг аралашуви билан «босди-босди» қилинган. Ҳозирда Ж.Шарипов устидан қўзғатилган жиноий иш тергов натижасига кўра вилоят судига юборилган.

Вилоят ҳокими 2003 йилда «Ховосдон» акциядорлик жамияти раҳбари Ш.Холиқбердиевни ҳам ноқонуний йўллар билан жиноий жазодан асраб қолган. Ҳолбуки, вилоят прокуратураси бу шахсни қўшиб ёзиш орқали ўғрилик қилишда айбдор деб топиб, унга нисбатан жиноий иш қўзғатган эди.

Яна бир собиқ раҳбар - «Сирдарё электр тармоқлари» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси А.Кўчқоров устидан ҳам 115 миллион сўмдан ортиқ миқдордаги молиявий фирибгарлик ва катта ҳажмдаги моддий-товар бойликларни ўзлаштириш бўйича жиноий иш очилган эди. Лекин Ҳайдаров ўз вақтида ўринбосарлари орқали вилоят прокурорига босим ўтказиб, бу ишни ҳам ёптириб юбормоқчи бўлган.

Вилоят ҳокими эл-юртнинг ичига кириб бориш, унинг дарду ташвишлари билан яшаш, ҳар бир муаммони ўз жойида ўрганиш ва ҳал қилиш ўрнига асосий вақтини ярим кечагача чўзиладиган мажлислар, қуруқ ваъзхонлик каби номақбул ишлар билан ўтказган.

Лўнда қилиб айтганда, таъкидлади Юртбошимиз, у ўз фаолиятида эски замондан қолган маъмурий-буйруқбозлик усулларини афзал кўрган. Яъни, бугунги кун талабларини мутлақо тушунмасдан иш юритган.

Унинг фаолиятидаги яна бир хунук ҳолат шундан иборатки, ўз қўл остидаги раҳбар ва ходимларни ҳақорат қилиш, камситиш, уларнинг шахсиятига тегишни ўзи учун иш услубига айлантириб олганини қандай баҳолаш керак?

Бугун вилоятни бошқаришда ҳукм сураётган мана шундай хунук ҳолатлар ва мавжуд вазиятни инобатга олиб, зарур хулоса чиқариб олишимиз лозимлиги барчамиз учун аён бўлмоқда. Юқорида йўл қўйилган барча нуқсон ва хатоларни Р.Ҳайдаровнинг ўзи ҳам тан олиб, эгаллаб турган вазифасидан озод қилиш ҳақида ариза берган. Шу масалани овозга қўйиш ва бу бўйича бугун тегишли қарор қабул қилишимиз керак.

Ҳозирги кунда Сирдарё вилоятининг оқсоқликка юз тутиб, ўз олдига қўйган режа ва мажбуриятларни бажармасдан, молиявий ва иқтисодий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолгани ҳаммамизни, аввало шу ерда яшаётган ва фаолият кўрсатаётган оддий ишчидан тортиб катта раҳбарлик лавозимларида ўтирганларнинг барча-барчасини ташвишга солиши табиий.

Ана шундай вазиятга олиб келадиган сабаб ва омиллар ҳақида ўйлар эканмиз, булар орасида энг муҳими - ҳаммамизни боқадиган ернинг унумдорлиги йилдан-йилга пасайиб бораётганини ҳеч ким инкор этолмайди.

Сирдарё воҳасини ўзлаштириш даврида ҳал қилинмай қолган муаммоларни ечмасдан, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшиламасдан, шўрланишга қарши чора кўрмасдан туриб, олдимизда турган барча тўсиқларни бартараф қилолмаймиз, таъкидлади Юртбошимиз ушбу масалага тўхталиб.

Яъни, ерларнинг мелиоратив ҳолатини, ишдан чиққан вертикал ва горизонтал дренажларни, коллекторларни тартибга солмасдан, бу борадаги оғир муаммоларни ҳал қилмасдан туриб, бугунги вазиятдан чиқишни умуман тасаввур қилиш қийин. Токи ушбу масала ечилмас экан, деҳқонларимиз қандай фидокорона меҳнат қилмасин, қандай шижоат кўрсатмасин, бу ҳаракатлар кутилган натижага олиб келиши амримаҳол.

Бу муаммоларни ҳал қилиш учун ҳукуматимиз ва тегишли вазирликлар керакли маблағни ажратиши, Сирдарё аҳли бир ёқадан бош чиқариб, бутун куч ва имкониятларини шу мақсад йўлида сафарбар этиши бугунги кундаги энг долзарб вазифа бўлиб турибди.

Мана шу юртни ўз ватани деб биладиган, Сирдарё замини билан ғурур-ифтихор қиладиган одамлар бу масалани ўз қўлига олмаса, шундай интилиш ва ғоя уларнинг қалби ва онгига кириб бормаса, барча ҳаракатларимиз самара бериши мушкул.

Албатта, бу ишларни ташкил қилиш учун ўз ҳаловатидан воз кечиб, бошқаларга ҳам тинчлик бермасдан, эл-юртни шунга сафарбар этиб, тинимсиз меҳнат қиладиган етакчи керак. Ва бу етакчи, ўйлайманки, шу соҳа бўйича мутахассис бўлиши лозим. Яъни, сув хўжалиги, ирригация ва мелиорация масалаларини, шу ишларнинг негизини чуқур биладиган, тажрибали, ўз касбини севадиган, вилоят аҳлининг орзу-умидлари ва ташвишларини юрак-юрагидан қабул қиладиган инсон бўлиши керак.

Мана шу талабларни эътиборга олган ҳолда, мамлакатимиз раҳбари Сирдарё вилояти ҳокими вазифасига ҳозирги пайтда қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаб келаётган Абдураҳим Жалоловни тавсия этди.

Сирдарё халқи азалдан қийинчиликларни сабот ва матонат билан енгиб келган меҳнаткаш, софдил, бағрикенг халқ. Мен Мирзачўл элининг изланувчанлик ва ташаббускорлик фазилатларига, меҳнат ва ҳаёт тажрибасига ишонаман, деди Президент пировардида.

Бу халқ бир ишга бел боғлаб киришса, албатта охирига етказади. Фақат унинг ишончини қозониш, кўнглига йўл топиш, эзгу мақсадларга сафарбар эта билиш лозим. Менда ҳеч қандай шубҳа йўқ: кўпни кўрган, ўта оғир ва мураккаб синовларда тобланиб, бу синовлардан шараф билан чиққан вилоят аҳли ўзига хос ва ўзига мос хусусият ва фазилатларига суяниб, бир ёқадан бош чиқариб, Сирдарёнинг шуҳрати ва обрў-эътиборини тиклаш борасида ўзини аямай меҳнат қилади.

ТАЛАБАЛАР ҲУНАР ЎРГАНМОҚДА

Ўзбекистон азалдан каштачилик, зардўзлик, тикувчилик, гилам тўқиш каби қадимий ҳунармандчилик сирларини эгаллаган моҳир усталари билан шуҳрат қозонган. Ҳозирги кунда ҳам бундай мутахассисларга талаб камайгани йўқ.

Қувасой саноат касб-ҳунар коллежи 1999 йилда ташкил этилган бўлиб, айни кунда бу ерда тикувчилик мутахассислиги бўйича 210 нафар талаба таҳсил олмоқда. Таъкидлаш керакки, коллежга Осиё тараққиёт банки томонидан 68 миллион сўмлик «Broter» фирмасининг 28 та тикув машиналари ўрнатилди. Буюртмачилар ҳисобланган йирик ишлаб чиқариш корхоналари учун коллеж талабалари кўрпа-ёстиқ жилдлари, пахта терадиган фартуклар, ҳарбийлар учун ички ва спорт кийимлари, байроқлар тикишмоқда.

***Суратларда:** (юқорида) талаба Муҳаббат Мамажонова ва коллеж тикувчилик бўйича ишлаб чиқариш амалиёти ўқитувчиси Гулнора Алижонова иш устида; 2-курс талабаси Илтифот Маткаримова.*

М.ҚОДИРОВ
(ЎзА) олган суратлар

Шарҳловчи минбари

ЕВРОПА ИТТИФОҚИ — РОССИЯ САММИТИ:
ўзаро манфаатли мулоқот

Шу йил 25 ноябр куни Голландиянинг Гаага шаҳрида Россия-Европа Иттифоқи саммити бўлиб ўтди. Бу саммит ҳақида бир неча ойдан бери гап бўлаётган эди. Дастлаб бу муҳим халқаро тадбир 11 ноябр кунига белгиланди. Бироқ, саммит арафасида Европарламент Еврокомиссиянинг янги таркибини тасдиқламагани сабабли тадбир қолдирилди. Россия ваколат муддати тугаб бораётгани учун Еврокомиссиянинг Романо Проди бошлиқ олдинги таркиби билан музокара олиб боришни хоҳламади.

Бундан бир неча кун олдин Европарламент Еврокомиссиянинг Жозе Баррозу бошлиқ янги таркибини тасдиқлади. Шундан кейин жиддий мулоқот учун имконият яратилди. Россия Баррозу ва унинг комиссарлари билан беш йил шериклик асосида ҳамкорлик қилиши керак. Россия Европа Иттифоқи ўртасида имзоланган шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Битимнинг амал қилиш муддати 2007 йилда яъни Жозе Баррозу раислиги пайтида тугайди. Шунинг учун Россия билан Европа Иттифоқи ўртасида олиб бориладиган мулоқотларнинг йўллари ва йўналишлари Еврокомиссиянинг янги таркиби билан биргаликда белгилаб олинади.

Масаланинг ана шундай ўта муҳимлигидан келиб чиқиб, Гаагадаги саммитга Россия Президентининг шахсан ўзи ташриф буюрди. Афтидан, Владимир Путин икки ўртадаги долзарб масалаларни муҳокама қилиш билан бирга, Еврокомиссиянинг янги таркиби билан яқиндан танишиб олишни ҳам маъқул кўрди. Еврокомиссия Европа Иттифоқининг асосий ижро органи, яъни ҳукумати ҳисобланади. Ҳукумат раиси Жозе Баррозу асли Португалиядан, илгари шу давлатда бош вазир бўлган. Еврокомиссия комиссарлари эса вазирлар ҳисобланиб, еврокомиссарликка Европа Иттифоқига аъзо ҳар бир давлатдан битта номзод тавсия этилади. Ҳозир жами 25 нафар еврокомиссар бор. Уларнинг ҳар бири битта соҳага раҳбарлик қилади ва ўз иши юзасидан Еврокомиссия раисига ҳисоб беради. Европарламент ҳам еврокомиссарларнинг ҳисоботларини эшитиши мумкин.

Украинадаги сайловнинг натижасига Россия билан Европа Иттифоқининг муносабатлари турлича. Маълумки Владимир Путин хорижий давлатлар раҳбарлари ўртасида биринчи бўлиб Виктор Януковични ғалаба билан табриклади ва Украинада сайловни демократик тамойиллар асосида бўлиб ўтган деб ҳисоблайди. Европа Иттифоқи эса бундай фикрда эмас. Жумладан, Еврокомиссия раиси Жозе Баррозу Владимир Путин Гаагага келишидан бир кун олдин берган баёнотида Украинадаги сайловда кўплаб қонун бузилиши ҳолатлари юз берганлигини таъкидлади.

Гаагадаги саммитда Россия делегациясини фақат бугина эмас, бошқа муаммолар ҳам кутарди. Жумладан, Россия билан Европа Иттифоқи ўртасида виза масаласида, Калининград областига транзит юкларнинг ўтиши борасида, брокерлик хизматлари нархи тўғрисида, умуман, шу йил май ойида Россия билан чегарадош бир қанча давлатлар Европа Иттифоқига қабул қилинганидан кейин юзага келган вазият билан боғлиқ бир қатор муаммолар мавжуд. Шунингдек, Европа Иттифоқи Россияда инсон ҳуқуқлари бузилиши ҳолатлари борлигини даъво қилаётган бўлса, ўз навбатида Россия ҳам Европа Иттифоқига аъзо ҳисобланган Эстония билан Латвияда русийзабон аҳолининг ҳақ-ҳуқуқлари камситилаётганлиги тўғрисида бонг урмоқда. Гаагадаги саммитда ана шу муаммолар ҳам кўндаланг бўлди.

Саммитда кун тартибидаги барча муаммолар кўриб чиқилди. Томонлар бундан кейин муносабатларни иқтисодий, ҳуқуқий, ички ва ташқи хавфсизлик, фан ва маданият йўналишлари бўйича давом эттириш тўғрисида келишиб олдилар. Бироқ, саммитда Украинадаги вазият барибир эътибордан четда қолмади. Томонлар бу масалага турлича ёндошдилар. Европа Иттифоқига Украинадаги сайловнинг методологияси маъқул бўлмади. Владимир Путин эса Гаагадаги учрашув якунида бу тўғрида баёнот бериб, тахминан шундай деди: «Юзага келган вазият Украина Конституцияси доирасида ҳал қилиниши зарур. Сайловнинг натижасини тан олиш ёки тан олмаслик – бу украин халқининг иши – бунга четдан туриб аралашишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Биз халқ сайлаган ҳар қандай президент билан ишлашга тайёрмиз».

Владимир Путин Гаагада бошқа бир муҳим янгиликни ҳам айтди. Яъни, Россия Ироқ қарзининг 90 фоизидан воз кечишга тайёр эканлигини ошкор қилди. Бу Россиянинг Ироқни қайта тиклашга қўшган ҳиссаси бўлади.

Шунингдек, саммитда Латвия ва Эстонияда русийзабон аҳолининг ҳақ-ҳуқуқлари, Калининград шаҳри ва вилоятига транзит юкларнинг ўтиши, визаларни расмийлаштириш билан боғлиқ масалалар ҳам атрофлича кўриб чиқилди. Энг муҳими, Россиянинг Европа Иттифоқига аъзо давлатлар билан иқтисодий алоқалари тобора кенгайиб ва мустаҳкамланиб бораётганлиги қониқиш билан таъкидлаб ўтилди. Еврокомиссия комиссарлари Россия жаҳон экологияси билан боғлиқ баённомани ратификация қилганлигидан мамнуният изҳор этишди.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

Сурхондарё

ЭЛНИ ДЕБ, ЭЛГА СУЯНИБ

Бир кўнгил имората, минг макка зиёрати, деган маъноли гап бор. Чинданам инсонга наф келтириш олий бахт. Республикамизнинг энг нуфузли жамоат ташкилотларидан бири бўлмиш касаба уюшмалари бозор шароитида меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялаш масалаларига алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Турли тармоқларда бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида беш йиллик фаолият назардан ўтказилиб, танқидий нуқтаи назардан таҳлил қилинмоқда. Ҳар йилнинг ўзига хос салмоғи, ютуғи ва муаммоли томонлари бор. Гап умуммуваффақиятга қай даражада ҳисса қўшишда, одамлар ишончини оқлай олиш ва жўшқин жараёнда ўз ўрнини топа билишдадир.

Вилоят касаба уюшмалари Кенгаши Соғлом авлод йилида меҳнаткашлар, уларнинг оила аъзоларини қўллаб-қувватлаш, кам таъминланган, ёрдамга муҳтож кишиларга амалий ёрдам кўрсатиш, ёш авлоднинг ҳар томонлама баркамол бўлиб вояга етиши йўлида амалга оширилган саъй-ҳаракатларга ўз ҳиссасини қўшишга астойдил ҳаракат қилди. Илм масканларида таълим олаётган кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига қўшимча стипендиялар таъсис этилди. Вилоятдаги болалар оромгоҳларида 17,6 минг нафар ўғил-қиз дам олдирилди. Уларнинг асосий қисми кам таъминланган оилаларнинг фарзандларидир. Бунинг учун 2001 йилда ижтимоий суғурта бюджетидан 28,5 миллион сўм маблағ сарфланди.

Уруш ва меҳнат фахрийлари, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари, ногиронлар, етим-есирларга меҳр-мурувват кўрсатилди.

Ўзбекистон ҳукумати, шахсан Президентимиз жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга катта аҳамият бериб келмоқда. Бунинг учун кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Хайрли ишдан касаба уюшмалари ҳам четда қолаётгани йўқ. Масалан, Оналар ва болалар йилида Сурхондарёнинг барча туманларида «Саломатлик» спартакиадаси ўтказилиб, спортнинг етти тури бўйича беллашувлар бўлиб ўтди. Унинг якуни бўйича «Отам, онам ва мен - аҳил спортчи оиласи» мусобақаларида Сариосиё тумани жамоаси биринчи, Олтинсой туман жамоаси иккинчи ва деновликлар учинчи ўринни эгаллашди.

Термиз шаҳрининг 2500 йиллиги муносабати билан кенг бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Шаҳар тубдан ўзгарди. ЎзКУФК ва вилоят ҳокимлигининг ташаббуси билан «Алпомиш» спорт мажмуаси ўйингоҳининг шимолий томонидаги ўриндиқлар усти ёпилди. Кураш, дзю-до, бокс заллари, теннис корти, волейбол, баскетбол майдончалари барпо этилди. Яна бир хайрли иш ҳақида алоҳида тўхталиш жоиз. Бу касаба уюшмаларининг вилоят меҳнаткашларига ҳақиқий совғаси бўлди. «Дельфин» сузиш ҳавзаси қисқа муддатда қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бунинг учун ижтимоий суғурта маблағидан 635 миллион сўм, вилоят ҳокимининг қарори билан 70 миллион сўм сарфланди. Ҳозирги кунда бу ажойиб сузиш ҳавзаси қанчалик асқотаётганлигини билсангиз эди.

Кексаларни эъзозлаш, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Қабул қилинган дастурга кўра кекса авлод вакилларини санаторий-профилакторийларда имтиёзли соғломлаштириш, улар учун зиёратгоҳларга сафарлар уюштириш, ёшлар билан учрашувлар ўтказиш яхши ташкил этилди. Бирон тадбир, тантана табаррук инсонларсиз ўтказилмайди. Сўнгги йилларда вилоят касаба уюшмалари Кенгаши тармоқ қўмиталари билан ҳамкорликда фахрийларни рўзномаларга бепул обуна қилиб келмоқда. Албатта, айримларининг оилавий шароитлари ҳисобга олиниб, уларга моддий ёрдам кўрсатиляпти. Турар жойлар ҳашар йўли билан ёки ҳомийлар кўмагида таъмирлаб берилмоқда. 2002 йили 422 минг нафар ишловчи қария санаторий, курортларда ва бошқа оромгоҳларда имтиёзли дам олдирилди.

Вилоят савдо ва хусусий тадбиркорлар касаба уюшма қўмитаси 70 нафар қарияни Бухоро, Самарқанд шаҳарларига саёҳатга чорлади.

Меҳр ва мурувват йили тадбирлари ҳам кенг кўламли. Ўтган тўққиз ой ичида 2 минг 915 нафар пенсионер, ногирон, етим болалар, боқувчисини йўқотган оилаларга хўжаликлар, корхоналар, ташкилотлар ва касаба уюшмалари маблағлари ҳисобидан 29 миллион сўмлик мурувват ёрдами кўрсатилди.

Олдимизда турган муҳим вазифалардан яна бири ижтимоий шерикчиликни ривожлантириш ҳисобланади. Меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилишда 19та ҳудудий тармоқ, 29 та туман ва шаҳар келишувлари, 5 минг 552 та корхона, ташкилот, хўжаликларда тузилган жамоа шартномалари орқали хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Ҳамкору ҳамжиҳатлик натижалари ҳамиша қувончли бўлади. Вилоят касаба уюшмалари Кенгаши тасарруфидаги «Хонжиза» дам олиш уйига тармоқ қўмиталари талабномасига асосан 535 та йўлланма олиб берилиб, фуқароларнинг кўнгилли дам олишлари учун қулай шарт-шароит яратилди. Қувончлиси шуки, меҳнаткашларнинг касаба уюшмаларига бўлган ишончи ва ҳурмати ортиб бормоқда. Бироқ ҳали асосий ишлар олдинда.

К.БОБОЛОВ,
вилоят касаба уюшмалари Кенгаши раиси ўринбосари

ЭГАТЛАР БАХТ ЭШИГИГА БОШЛАЙДИ

Йиллар ва одамлар

Дала йўлининг ўзига хос файзи бор. Айниқса, куз кезлари боғ-роғлар, пахтазорлар мафтункор манзара кашф этади. Ён-атрофга сеҳрланиб боқарканман, шу гўшанинг ҳар бир карич ери, фидокор, меҳнатсевар одамлари қалбимга нақадар яқинлигини ҳис қиламан. Бунёдкорлик ишларида, мўл ҳосил яратишда, одамларнинг эзгу-ниятларини рўёбга чиқаришда ҳиссам борлигидан фахрланаман. Юрагимдаги гап, кўпнинг меҳрини қозониш, ишончига сазовор бўлиш осонмас. Бунинг учун инсон йиллар мобайнида сидқидилдан тер тўкиши лозим.

Ҳаётим оққўнгил, қадоққўл кишилар ҳаёти билан чамбарчас боғлиқ. Ёшлигимдан меҳнатга кўнгил қўйиб, деҳқончилик, пахтачилик сирларини эгаллаш учун йиллар мобайнида ишладим. Фақат Мустақиллик туфайлигина биз - деҳқон фарзандлари қадр топдик, ҳақиқий инсонлардек яшаш имконига эга бўлдик. Оддий меҳнаткаш фарзанди Ўзбекистон Қаҳрамони бўлди, йирик хўжаликни бошқариб кўпнинг ёрдамида уни энг пешқадам хўжаликлардан бирига айлантиришга эришдик. Ўтган йили ҳосил чўғи чакки бўлмади. Соф фойда 246 миллион сўм сўмни ташкил этди. Ижтимоий ҳимояга 50 миллион сўм ажратилди.

Қишлоқ кишилари ғоятда ориятли, камсуқум бўлишади. Сезиб юрардим, кўп болали бир оила бошлиғи рўбарў келганида нимадандир гап очмоқчи бўларди-ю, негадир истиҳола қиларди. Дарров тушундим. Фарзандларини суннат тўйи қилиши керак, лекин жўжабирдай жон бўлганлиги учун қўли калталик қилаяпти.

- Шу хўжалик кимники, - сўрадим ундан.

- Бизники, ҳаммамизники.

- Шундай экан нега иккиланасан. Ҳаммамиз йиллар мобайнида дўсту қадрдон бўлиб кетган бўлсак, - деганимни биламан мени маҳкам қучиб:

- Ҳушёрлигингизга балли, болалар тўйини ўтказсам девдим...

У шу сўзларни таъкидларкан кўзларида ёш халқаланди. Қатор оилалар фарзандларининг суннат тўйини ажойиб қилиб ўтказдик. Одамлар роса яйрашди. Тўй ғоятда мазмунли, бир умрга эсда қоларли бўлиб ўтди.

Бир вақтлар хўжаликка катта меҳнати сингган, ҳозирда пенсияда бўлган кишиларни алоҳида эъзозлаяпмиз. Уларнинг бор-йўғидан ҳамиша хабар олиб турилади. 62 нафар беморга 2 миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратиш таклифи касаба уюшма қўмитасидан чиқди. Ботир Розиқов, Бобораҳмат Эшқувватов, Гулбаҳор Бегматова каби нуронийлар шу кунларни кўриш насиб этганидан шукроналар айтишди. Давлатимиз раҳбарига раҳматлар айтиб, ўзларини ҳамиша сафда эканликларини маълум қилдилар.

Спортга меҳрим баланд. У одамни соғлом, бақувват, руҳан тетик қилади. Ишонаман, қачонлардир хўжалигимиздан жаҳон чемпионлари етишиб чиқади. Шу ниятда 350 миллион сўм сарфлаб болалар спорт мажмуасини яратдик. Миллий курашимиз жонкуярлари Абдуназар ва Абдурасул Норқуловлар, истеъдодли шоҳмотчи Самандар Каримов ва бошқаларга одамларимиз катта умид билан қарамоқда. Футболчи, теннисчи спортчиларимиз нуфузли мусобақаларда бўш келишмаяпти.

Иброҳим ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, Денов туманидаги Собир Раҳимов номли ширкат хўжалиги раиси

Хат ортида инсон тақдири

ШИКОЯТ БЕКОРГА ЁЗИЛМАЙДИ

Қўмитамиз иш кўламида меҳнаткашларни иқтисодий-ижтимоий қўллаб-қувватлашга катта эътибор қаратилмоқда. Кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларга, ногиронлар ва нафақахўрларга мурувват ёрдамлари кўрсатиш изчил амалга оширилаяпти. Мисол учун, собиқ ишчи Е. Палекеев ишлаб чиқариш жараёнида кўз жароҳати олганди. Албатта, қонунга кўра унга барча тўловлар тўланди. Шунинг билан бирга унинг кўзини операция қилдириш учун катта маблағ ажратилишига эришилди. Боз устига, касаба уюшма қўмитаси томонидан 120 минг сўм бемор ҳисоб рақамига ўтказилди.

Вазирлар Маҳкамасининг иш ҳақини ўз вақтида тўлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги қарорига кўра изчил ҳаракат қилинмоқда. «Жарқўрғоннефт» АЭС корхонаси касаба уюшма қўмитаси 795 нафар аъзони ўз атрофига бирлаштирган. Нафсиламбирини айтганда, уларга иш ҳақини тўлашда оқсаш ҳолатлари содир бўлмоқда. Бу ҳолни бартараф этиш учун зарур чора-тадбирлар кўрилмоқда. Мисол учун, тўрт марта иш берувчига расмий талабнома киритилди. Талабноманинг биттаси бажарилмаганлиги туфайли туман прокуратурасига мурожаат қилинди.

Ишчиларнинг меҳнат муҳофазаси кун тартибидаги муҳим вазифалардан бири. Мазкур корхона ўз ишчи ва хизматчиларини иссиқ овқат, сут-қатиқ ва шунга ўхшаш зарур маҳсулотлар билан таъминламоқда. Уларнинг ишга бориб келишлари учун автобус ажратилган.

«Шарғун шахтаси» вилоятдаги энг йирик корхоналар сирасидан. Аммо бу ерда меҳнат аҳлининг ижтимоий ҳимояси кўнгилдагидек эмас. Жорий йилнинг ўзида ишчи хизматчилардан бизга 5 та шикоят аризаси тушди. Текшириш таҳлили кўрсатдики, шахта маъмурияти томонидан жамоа шартномасининг айрим бандлари қўпол равишда бузилган. Пировард натижада ноҳақ ишдан бўшатиш ҳоллари юзага келган. Аралашув зое кетмади. Бир нафар ходимнинг касаба уюшма аралашуви билан мушкули осон бўлди. Яна 2 нафар киши фуқаролик судининг қарори асосида ўз ишига қайта тикланди.

М.АНОРОВ,
Ўзбекистон ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг вилоят вакили

Инсон учун энг кераклиси саломатлик. Соғломон бўлсангизгина унумли ишлайсиз, кайфиятингиз чоғ бўлади. Айниқса, биз катталар ўғил-қизларимизни хушчақчақ кўришни истаймиз. Шундан хулоса қилинса, шифокорлар меҳнати нақадар зарурлигини ҳис этиш қийин эмас. Болалар шифокори бўлиш осонмас. Ҳар бир бемор билан тил топиша билиш, тўғри ташхис қўйиш, кўнгилдагидек даволаш учун ўз касбининг фидойиси бўлиш керак.

ДАРДИНГ ОЛАЙ, БОЛАЖОН!

Айни пайтда оқ халатли кишиларнинг ўзлари ҳам ижтимоий ҳимояга, қўллаб-қувватлашга зарурат сезадилар. Шунинг учун ҳам биз соҳа ходимларининг ҳақиқий кўмакчиси, ҳамкори бўлишга ҳаракат қиляпмиз. Сўнгги йилларда «Хонжиза», «Ботаника», «Турон», «Жайронхона» каби ажойиб шифо масканларида қатор ходимларимиз дам олишди. Кимлардир тарихий шаҳарлар бўйлаб саёҳатга чиқди. «Вахшивор» болалар оромгоҳи эса жажжиларнинг севимли масканига айланган.

Касаба уюшма ташкилоти етакчиси ташкилотчи, жонкуяр инсон бўлса кўпнинг бошини қовуштира олади. Жамоада соғлом муҳит яратилади. Сўнгги йилларда тўй ёки маърака ўтказадиганлар моддий жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда.

Шифокорларимиз соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишда ҳам намуна бўлишяпти. Теннис, шоҳмот, волейбол ва бошқа спорт турлари севимли машғулотимизга айланган. Яқинда хайрли ташаббусга қўл урдик. Шифо масканида «Президент асарлари бурчаги» ташкил этилди. Ундан давлатимиз раҳбарининг асарлари, халқ депутатлари вилоятлар Кенгашларининг навбатдан ташқари сессияларида сўзлаган нутқлари ўрин олган. Бу бизга давр талаблари даражасида ишлаш, яшашни ўргатмоқда.

Ш.ҚИЛИЧЕВ,
вилоят болалар шифохонаси бошланғич касаба уюшма қўмитаси раиси

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

Жорий йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида олинган ариза ва мурожаатларнинг аксарияти ижтимоий муаммолар ҳамда меҳнат қонунлари бузилаётганлиги тўғрисида эди. Улар синчиклаб ўрганиб чиқилди. Ёрдам сўраб мурожаат қилганларнинг мушкулини осон этиш учун якдил ҳаракат қилдик. Жумладан, термизлик якка-ёлғиз пенсионерлар Т.Фелчитова ҳамда Н.Сатторова айрим мутасадди раҳбарлар улар тақдирига лоқайд муносабатда бўлаётганлигини маълум қилишганди. Жойларда бўлиб, аҳвол билан танишгач, масала ижобий ҳал этилди. Кексаларнинг ҳар бирига 20 минг сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди. Улар ҳолидан доимий хабар олиб туриладиган бўлди.

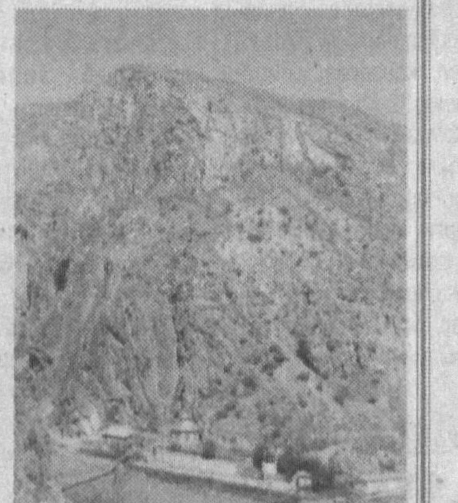

ЎЗ ИШИГА ҚАЙТА ТИКЛАНДИЛАР

Яна бир мисол. Жарқўрғон туманидаги Тўхта Шобуров номли ширкат хўжалиги аъзолари Г.Жумаева, Х.Абдумуротовалар марҳум умр йўлдошлари учун тўланиши лозим бўлган товон пули, шунингдек, фарзандларининг нафақасини олишолмаётганлигини билдириб, ёрдам сўрашганди. Шикоятлар юзасидан тегишли раҳбарларга тақдимномалар киритилди.

Ҳуқуқий саводхонлик етишмаётганлиги, айрим кишиларнинг қонунни четлаб ўтишга ҳаракат қилаётганликлари туфайли юқоридаги каби ҳолатлар оз бўлса-да учраб туради. Бунинг оқибатида кимлардир ойлар мобайнида овораи сарсон бўлади. Шундай пайтда касаба уюшма ёрдам қўлини чўзмоқда. Яқинда Денов туман Жанубий Ўзбекистон тажриба станцияси ходимлари Холмирзаева, Норбоевалар ноҳақ ишдан бўшатилганликлари боис турли идораларга, ташкилотларга мурожаат қилишган. Бироқ натижа бўлмаган. Охир-оқибат мутахассисларимизга юзланишган. Иш судгача бориб етди ва у адолатли ҳал этилди. Ноҳақ ишдан бўшатилганлар ўз вазифасига тикландилар.

Афсуски, баъзи ўринларда хатти-ҳаракатларимиз кутилган натижани бермаяпти. Мен раҳбарман, меники тўғри, қабилида иш юритаётган баъзи иш берувчилар ҳайратомуз ишларга қўл уришаяпти. «Бойсунқишлоқхўжаликкимё» филиали директори Б.Эргашев шу корхона ходими, бошланғич касаба уюшма қўмитаси раиси Сатторовни ноқонуний равишда ишдан бўшатган. Бироқ масала адолатли тарзда ўртага қўйилган бўлишига қарамай, иш берувчи ходимни ўз лавозимига тиклаш, мажбурий бекор юрган вақтлари учун ҳақ тўлашни пайсалга солиб келмоқда эди. Натижада фуқаролик ишлари бўйича судга даъво аризаси киритилди. Мустақил Ўзбекистонимизда қонун устувор. Кимда-ким қонунни ҳурмат қилиб, унга итоат этиб яшамаса, бир кун албатта қоқилади.

Н.ШАМСИДДИНОВ,
вилоят АСМ ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси ўринбосари

Истиқлол берган имкон

ТЕМИР ЙЎЛ ШАРОФАТИ

Тошгузар - Бойсун - Қумқўрғон темир йўли қурилиши юқори суръатларда давом этмоқда. Ҳисоб-китобларга кўра, мазкур объектлар фойдаланишга топширилгандан сўнг соҳада минг нафардан зиёдроқ янги иш ўринлари пайдо бўлади. Қолаверса, кўплаб туманлардаги қишлоқлар ҳамда аҳоли пунктларида катта ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар юз беради.

Айни вақтда ушбу йўлнинг Работ участкасида Бойсун станцияси қурилиши амалга оширилмоқда. Бекат қурилишини «Бойсунирқурилиш» масъулияти чекланган жамияти ўз зиммасига олган бўлиб, Чиноз шаҳридан ташриф буюрган «Қурувчи» очиқ турдаги акционерлик жамияти бош пудратчи сифатида улкан бунёдкорлик ишларини амалга оширмоқда. Режага кўра бекат жорий йил охирида топширилади. Ушбу қурилишда елкама-елка туриб меҳнат қилаётган «Бойсунирқурилиш» масъулияти чекланган жамияти моҳир қурувчилари ер ишларини тугатиб, пойдеворни аллақачон бошлаб юборишди. Жамоа аъзолари 6 ой давомида темир йўл линияси бўйича 50 миллион сўмлик қурилиш ишларини амалга ошириб, 4 миллион сўм соф фойдага эришдилар.

Қурувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Кимдир шағал келтириш, яна кимдир пайвандлаш ишлари билан банд. Ана шундай дамда дала шароитида ишлаётган биз, ишчиларга маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси томонидан етарли шарт-шароитлар яратилган. Махсус кийим-кечак, бепул икки маҳал иссиқ овқат ва эрталабки нонушта ташкиллаштирилган. Вагонларда ётоқ, имкониятдан келиб чиқиб ювиниш хоналари тартибга келтирилган. Таъкидлаш жоизки, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акционерлик компанияси томонидан Тангимуш - Ажрим - Работ участкасида фаолият кўрсатаётган ишчиларга бепул кўчма тиббий хизмат йўлга қўйилган.

Работ участкасида фаолият кўрсатаётган экскаваторчи Қудрат Тиллоев, булдозерчи Чори Муртазоев, ҳайдовчи Ғаффор Равшанов ва бошқалар қурилиш ишларига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Бунёд этилаётган темир йўл бекатига маҳаллий қурилиш ташкилотлари ҳамда Бойсун туманидаги 110-автокорхона аъзолари яқиндан амалий ёрдам кўрсатмоқда. 100 нафар йўловчига мўлжалланган ушбу бекат ишга туширилгач, бойсунликлар орзуси ушалади.

Ҳасан МИРЗАЕВ,
экскаваторчи

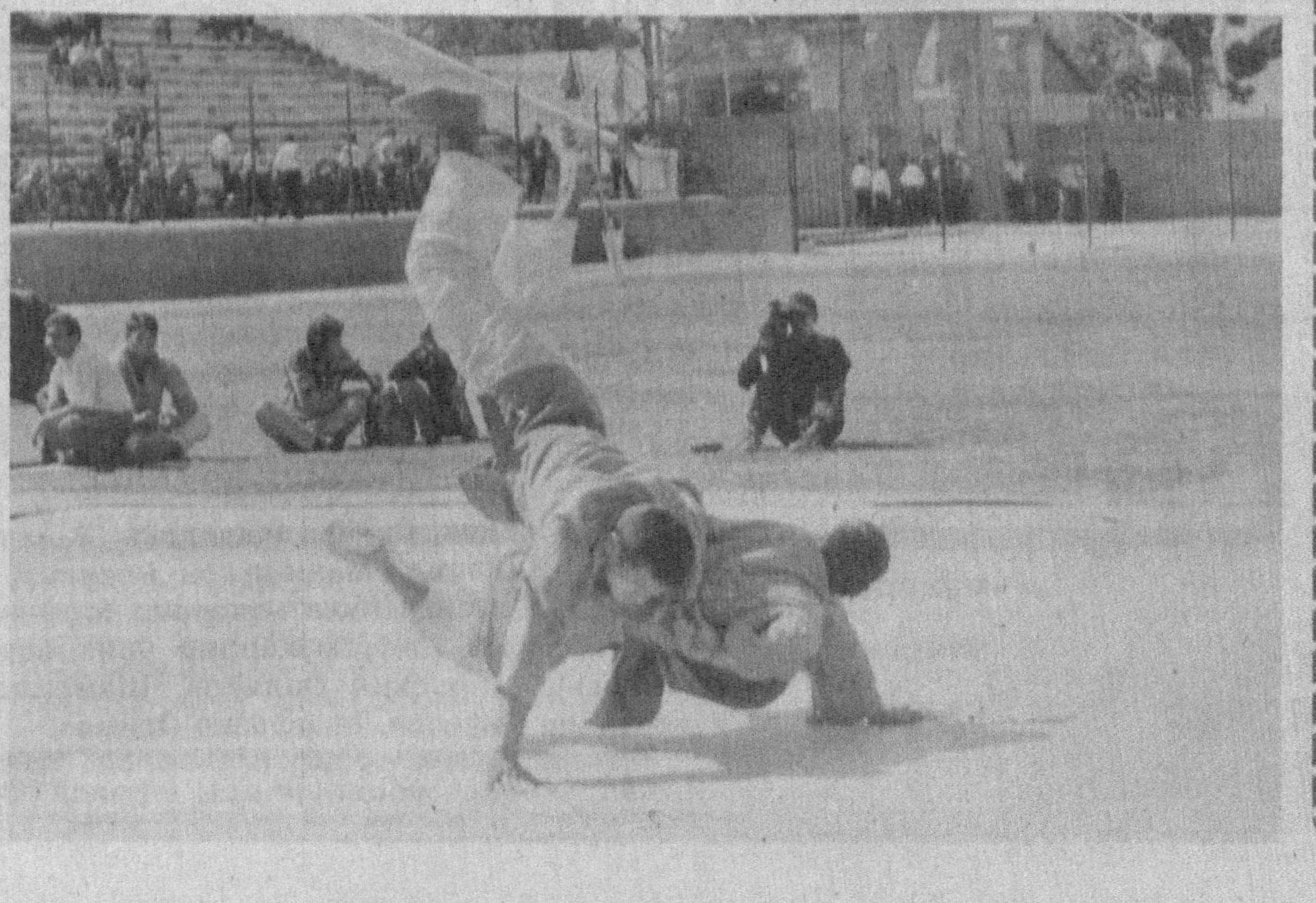

ШАНБА – ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

Эҳтиром

Ҳаётини илмга бағишлаб, кишиларга зиё таратаётган инсонлар ҳақида ўйлаганда кўнгилда ёруғлик пайдо бўлади. Уларнинг меҳнатини киприк билан чўғ теришга қиёслаш мумкин. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор Мазлума Асқарованинг умр йўли худди шундай машаққату заҳматларга тўла довонларни босиб ўтишдан иборат бўлди.

ОЛИМА БАХТИ

Ўзбек тилшунослиги илмига улкан ҳисса қўшган кекса олиманинг бутун илмий ва педагогик фаолияти Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика университети билан боғланди. Уч йиллик билим юртини тугатган илмга чанқоқ ёш қиз 1940 йилда мазкур олий ўқув юртининг ўзбек тили ва адабиёти факультетига имтиҳонсиз ўқишга қабул қилинди. Муттасил ўқиб-ўрганди. У ўзининг ёрқин илмий қобилияти билан устозлар назарига тушди. 1944 йилда институтни имтиёзли диплом билан тамомлаган М.Асқарова ўзбек тилшунослиги бўйича аспирантурага кирди. Кейинчалик илмий ишни давом эттириш билан бирга талабаларга сабоқ ҳам бера бошлади. Узоқ йиллик изланишлардан сўнг Мазлума Асқарова 1951 йилда номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. Шу йилдан у ўзбек тилшунослиги кафедраси мудири лавозимида ишлай бошлади. Мазкур кафедра олима учун қадрдон масканга айланиб, то ҳозирги кунгача унга раҳбарлик қилиб келмоқда.

Мазлума Асқарова ўзбек тилшунослигининг долзарб масалаларига бағишланган қатор монография, рисола ва илмий мақолалар яратди. Хусусан, «Боғловчисиз боғланган қўшма гаплар» (1955), «Сабаб ва мақсад эргаш гапли қўшма гаплар» (1957), «Аниқловчи эргаш гаплар» (1959), «Ҳозирги замон ўзбек тилида қўшма гаплар» (1960), «Эргашган қўшма гапларнинг синтактик синонимикаси» (1963), «Қўшма гапнинг кўчирма гапли тури ҳақида» (1981) каби илмий асарлар жиддий изланишлар маҳсули сифатида юзага келди. 1963 йилда ҳимоя қилган докторлик диссертацияси таниқли туркolog олимлар томонидан юқори баҳоланди. Мазкур диссертация асосида ёзилган «Ҳозирги ўзбек тилида эргашиш формалари ва эргаш гаплар» монографияси ҳозирда АҚШдаги Гарвард университетида сақланмоқда. Зеро, хорижлик туркийшуносларнинг М.Асқарова илмий ишларига катта қизиқиш билан қараб келаётганлиги юксак эътирофдан далолат.

Таниқли олиманинг мактаб ва олий ўқув юртлари учун дарслик, дастур ҳамда қўлланмалар яратишдаги хизматлари ҳам беқиёсдир. Унинг педагогик асарлари ўзбек тилига хос нозик қирраларни англашда мукаммал билим беради. Бундан ташқари, М.Асқарова шу кунгача ўндан ортиқ докторлик ва ўттиздан ортиқ номзодлик диссертацияларига раҳбарлик қилди. Олиманинг шогирдлари нафақат мазкур илм даргоҳида, балки республикамизнинг турли олий юртларида самарали меҳнат қилмоқда.

Ҳамкасб ва шогирдлар нафақат илм, балки юксак маданиятлилик ҳамда олий фазилатларни ҳам ундан ўрганишади. Талабалар орасида Мазлума Асқарова номидаги стипендия соҳиблари анчагина. Улар жонкуяр олима, тажрибали устозга муносиб шогирд бўлиш учун тинимсиз ҳаракат қилишмоқда.

Тўлқин ШЕРНАЕВ, Дилрабо АНДАНИЁЗОВА

НИМ ТАБАССУМ

Икки таниш учрашиб қолишди.

– Айт-чи, – деб сўради биринчиси иккинчисидан, – болаликдаги орзуларингдан биронтаси рўёбга чиқдими?

– Чиқди. Сочимдан ушлаб олиб калтаклашганда кал бўлишни орзу қилгандим.

* * *

Қувноқ овозлар эшитилаётган эшик олдида бир киши турибди. Бир соат, икки соат ўтди ҳамки, у ўша кўйи жойидан бир қадам силжимаганини кўрган қўшнилардан бири чидолмай сўради:

– Нега ичкарига кирмаяпсиз?

– Ўша ерда эдим. Уй эгаси хотинига илтифот кўрсатганим учун ҳайдаб чиқарди.

– Ундай бўлса, бу ерда нима қилиб турибсиз?

– Уй эгаси хотинини ҳам ҳайдаб солмоқчи эди...

* * *

Жон таслим қилаётган бемор хотинига:

– Менинг сўнгги илтимосимни бажо келтирасанми?

– Албатта, айтаверинг.

– Ўлганимдан ярим йил ўтгач, ён қўшнимизга турмушга чиқ.

– Уни ўлгудек ёмон кўрардингиз-у, – ҳайрон бўлиб сўради хотини.

– Шунинг учун айтяпман-да, – деб жон таслим қилди эр.

* * *

Эрталаб боши оғриб уйғонган эр хотинига ҳисоб беряпти:

– Кеча ишхонамизда ким кўп пиво ичиш бўйича танлов ўтказилди.

– Ҳаммаси тушунарли. Ким иккинчи ўринни эгаллади?

* * *

Бир аёл «01»га қўнғироқ қиляпти:

– Зудлик билан етиб келинг. Бир эркак мен яшаётган иккинчи қаватга чиқмоқчи бўлаяпти.

– Сиз яхшиси милицияга – «02»га қўнғироқ қилинг.

– Қанақа милиция? Нега энди милиция? Унга нарвон керак.

* * *

– Ҳайронман, – деб сўради бир киши қўшнисидан, – қўнғироқ овозини эшитиши билан нега итинг бурчакка бориб олади?

– Шуни ҳам билмайсанми? У спорт ишқибози. Айниқса, бокс жонудили.

* * *

Икки одам жиннихонада учрашиб қолишди.

– Нега бу ерга келиб қолдинг, – сўради бири иккинчисидан.

– Аҳмоқ бўлганим учун.

– Тушунмадим.

– Шунақа аҳмоқ одам бўладики, у бир гапни айтса бошқа одам унинг гапини тушунмайди. Тушундингми?

– Йўқ.

* * *

Хизматчи ишга кечикиб келди ва хўжайинига шундай баҳона қилди.

– Кечаси хотиним ёмон қийналди, боланинг туғилиши қийин бўлди.

Тўрт ҳафтадан кейин хизматчи яна кеч қолди ва яна ўша важни кўрсатди:

– Кечаси хотиним ёмон қийналди, боланинг туғилиши қийин бўлди.

– Нима бало, хотинингиз қуёнми, ҳар ойда туғади?

– Йўқ, у доя.

Биласизми?

Маъданли сувлар инсон саломатлиги учун жуда фойдалидир. Масалан, «Тошкент» маъданли сувининг таркиби ўзига хос. Семашко номидаги тиббий тиклаш ва физиотерапия институти олимларининг фикрига кўра, унинг ошқозон-ичак йўли касалликлари, таянч ва ҳаракат органлари жароҳатлари, тери касалликлари, шунингдек, гинекологик хасталикларни даволашда самараси катта.

МАЪДАНЛИ СУВЛАРДАН ИЧИНГ

Бу хил маъданли сув ер сатҳидан икки минг метр чуқурликда 50-70 даража иссиқликдан олиниб, фильтр ва тиббий назоратдан ўтказилиб, кейин қадоқланади. У кам минералланган, азотли сувлар туркумига киради. Таркибида кўп миқдорда кремний кислота, бром, бор, фтор, руҳ ва бошқа минераллар бор.

«Зангиота» маъданли суви ҳам ниҳоятда шифобахш ҳисобланиб, унинг овқат ҳазм қилишда фойдаси катта. У «Талицк» минерал суви гуруҳидаги хлоридли натрий бромли ичимлик туркумига киради.

«Зангиота» суви ошқозон фаолияти, гастрит, сурункали колит, жигар ва ўт йўли касалликларини даволаш мақсадида истеъмол қилинади. Унинг таркибида бром, йод, бор, темир, марганец, қўрғошин, фтор каби минераллар мавжуд.

А.АЛИЕВ

Вазирлар Маҳкамасининг «Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллигини нишонлаш тўғрисида»ги қарори қадим ўлка аҳолисида катта қизиқиш уйғотди. Турли касб эгалари бу воқеага ўз муносабатларини билдириб, сайёрамиздаги энг қадимги илмий марказлардан бирининг минг йиллик тўйи миллий маънавий қадриятларимиз тикланаётганлиги, ёшлар ва бутун халқимиз ақлий салоҳиятининг ривожланаётганлигига яна бир мисол эканлигини таъкидлашмоқда.

МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ – ХАЛҚИМИЗ ИФТИХОРИ

— Биз, хоразмликлар учун, мустақил Ўзбекистоннинг бошқа фуқаролари каби, минг йил аввал юртимизда илмий тадқиқотлар ўтказилиб, замонавий фаннинг кўп тармоқлари пойдевори бўлган рисолалар ёзилганида чуқур маъно бор,- деди Урганчдаги 15-мактаб директори Зуҳра Азимова. -Мамлакат ҳукумати қарорида бу шонли сана «жаҳон илм-фани ва маданияти ривожига улкан ҳисса қўшган Хоразм Маъмун академиясининг бой илмий меросини ҳар томонлама ўрганиш, ёш авлод қалбида миллий ифтихор ва мамлакатимизнинг тарихий ўтмишига чуқур ҳурмат туйғусини камол топтириш» мақсадида кенг нишонланиши таъкидланган. Бу руҳ ва маънони махсус тарих дарсларида ўқувчиларимизга етказишга ҳаракат қиляпмиз.

«Олтин мерос» жамғармасининг вилоят бўлими раиси Комил Нуржоновнинг фикрича, бугунги Хоразм учун бу сана - оламшумул аҳамиятга эга воқеа. ЮНЕСКО Бош конференциясининг 32-сессиясида ушбу халқаро ташкилот ҳам қадим фан маркази юбилейида иштирок этиши тўғрисида қарор қабул қилинди. Бу дунёнинг йирик шаҳарлари кутубхоналари ва илмий марказларидаги ўтмишда яшаб ўтган ўзбек олимларининг асарларини излаш ишларини рағбатлантириши мумкин.

- Ватанимизнинг тарихи жуда бой. Маъмун академиясининг фаолият кўрсатаётганининг ўзи кўп нарсани билдиради,- дейди Гурлан туманилик педагог Йўлдош Бекатов. - Унинг мисолида ёшларда билимларга қизиқиш, интилувчанлик ва фан йўлида жасоратни тарбиялаш лозим. Беруний ва Ибн Сино каби буюк олимларнинг маърифатпарварлик фаолиятини, қийинчилик ва синовларга тўла ҳаётини эсга олайлик. Афсуски, мактабларимизда кўп юқори синф ўқувчилари ал-Хоразмий нимаси билан буюклигини билишмайди. Бўлғуси юбилей ўсиб келаётган авлодни ҳар томонлама камол топтириш борасидаги режали ва мақсадли ишларни рағбатлантиришга туртки беради. Шу боис биз Президент Ислом Каримовга - Маъмун академиясининг тикланиши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мазкур қарори қабул қилиниши ташаббускорига чуқур миннатдорлик билдирамиз.

Хоразм аҳли шонли саналарга ўз муносабатларини нафақат сўз, балки иш билан ҳам ифодалашади. Шу кунларда вилоятда қатор меҳнат жамоаларининг хайрия ҳашарини ўтказиш ҳақидаги ташаббуси маъқулланди. Унда ишлаб топилган маблағ Маъмун академиясининг 1000 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш жамғармасига ўтказилади.

(ЎзА)

Рассом: Б.ТОЖИЕВ

ЗИРКЛИ ПАЛОВ ЕГАНМИСИЗ?

Зиришк, зож, зирнак, амбарбари, қораканд, барбарис деб аталган зиркнинг миллий таом-паловни хуштаъм қилишда зиркнинг алоҳида ҳиссаси бор. Инсон учун ниҳоятда фойдали бу ўсимликнинг нордон барги, меваси ва илдизи таркибида алкалоидлар, витаминлар, қандлар, фруктоза, глюкоза, ошловчи моддалар, эфир мойлари, органик кислоталар (олма, лимон), минерал тузлар, бўёқ ва бошқа фойдали моддалар мавжуд. Зиркнинг шифобахш хусусиятларидан қадимий Рум, Миср, Шом, Ҳиндистон, Хитой табиблари фойдаланганлар. Буюк табиб Абу Али ибн Сино зиркни чанқоқ қолдирувчи, иситма хуружидан халос қилувчи, иссиқ шишларга фойда қилувчи, меъда ва жигарни кучли қилувчи, юракка далда берувчи, сафрони ҳайдовчи, қон кетишни тўхтатувчи ва бошқа касалликларни даволовчи омил сифатида тавсия этган. Берунийнинг таъкидлашича, зирк пўстидан тайёрланган шарбат иссиқдан куйганни даволашда ёрдам беради ва оғриқни пасайтиради.

Зирк халқ табобатида юрак-томир, асаб фаолияти сустлашганда, неврастения, ошқозон-ичак, сариқ, зотилжам, хафақон, безгак, бод каби касалликларни даволашда ишлатилади. У иштаҳа уйғотувчи, яллиғланишга қарши восита сифатида ҳам қўлланилади. Зирк шохи, илдизи ёки пўстлоғидан тайёрланган қайнатма синган, чиққан, лат еган суякларни, ҳар хил яра-чақа, истисқо дардини ҳамда куйган терини даволашда фойдаланиши таъкидланади. Бу қайнатма халқ тилида «қиёми зирк» деб аталиб, унинг суюлтирилгани билан оғиз бўшлиғи касалланганда чайқаш тавсия этилади. Зиркнинг баргларидан тайёрланадиган дамлама безгак асорати бўлган талоқ шишида, жигар касалликларида фойда бериб, пўстлоқларининг дамламаси ўтдаги тош, сариқ, буйрак оғриғи, бод каби хасталикларни даволашда қўлланилади.

Олимларнинг фикрича, зирк барглари асосида тайёрланган спиртли настойка қон тўхтатиши, яллиғланишга қарши даво бўлиши билан бирга қон томирларини торайтиради, томир уришини тезлаштиради, ўт ажралишини кучайтиради, бачадон мушакларини қисқартиради. Илмий тиббиётда ҳам зиркдан тайёрланган дори-дармонлар ишлатилади. Масалан, зирк баргидан тайёрланган шарбатлар сафро, хавфли ўсмаларни даволашда ва шамоллашга қарши самарали восита сифатида қўлланилади. Зирк

Саломатлик сабоқлари

фақат халқ табобатида эмас, озиқ-овқат ва қандолатчилик саноатида ҳам кенг қўлланилади. Ундан шарбат, мураббо, компот, кисел, консерва, спиртсиз ичимликлар, сирка тайёрлашда фойдаланилади. Ўзбек пазандачилигида зирк қўшилган овқат шу боис тотли, хушхўр ва шифобахш бўлади. Бўёқчиликда унинг илдиз ва танасидан жун, чармни бўяш учун сариқ бўёқ олинади. Мевасидаги қизил ранг эса жун матоларни бўяш учун яхши восита ҳисобланади. Зиркнинг пояси оч сариқ рангда бўлиб, жуда қаттиқ, мустаҳкам, ундан турли буюмлар ва мебел ясашда қўлланилади. У манзарали ўсимлик сифатида ҳам қадрланади.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТ

Зиркнинг қуритилган ва ҳўл баргидан чой дамламаси ўрнида фойдаланса ҳам бўлади.

* * *

Сурункали холециститни даволашда икки чой қошиқ зирк мевасини эмал кострюлкадаги 250 мл. сувга солиб, 20-30 дақиқа паст оловда қайнатиб, ҳар куни 2 - 3 маҳал овқатдан олдин 1 - 2 ош қошиқдан ичиш керак. Таъсирига қараб кўпроқ ичиш ҳам мумкин.

* * *

Суяк синганда, чиққанда, лат еганда, бўғин ва мушак оғриқларида қиёми зиркни буғдой (мош) уруғидек миқдорини бироз қайноқ сувда (сутда) эритиб кунига 2 маҳал овқат олдидан ичиш фойдали.

* * *

Зирк иссиқ мижозли кишиларга фойдали бўлиб, совуқ мижозли ҳамда қабзият, куланж ва метеоризм хасталиги бор кишиларга зарарлидир.

* * *

Наша ва тамаки билан заҳарланган ҳамда чекишни ташламоқчи бўлган кишиларга зирк илдизини қайнатиб берса ёрдам бериши мумкин.

* * *

Олма ва зирк сувидан тенг миқдорда олиб, зиркдан олинган сувнинг ярмига лимон сувидан аралаштириб, унинг устига бироз шакар ҳам қўшиб қайнатилса, заҳарни кесувчи, нафас сиқиши, юрак сиқилишини, ғам-ғуссани ва иштаҳасизликни, иситмани йўқотишда даво бўлади.

* * *

Зирк сувининг мижози совуқ бўлиб, сафрони йўқотиб, чанқовни босади. Меъда ва жигар йўлини очади, истисқога фойда қилади, балғам кўплигидан ёки жигар сустлигидан юз берадиган ич кетишни қолдиради.

* * *

Ҳазм қувватини ошириш учун зиркни заъфаронга қўшиб истеъмол қилиш кони фойда.

Сафар МУҲАММАДИЕВ, доцент

СКАНВОРД

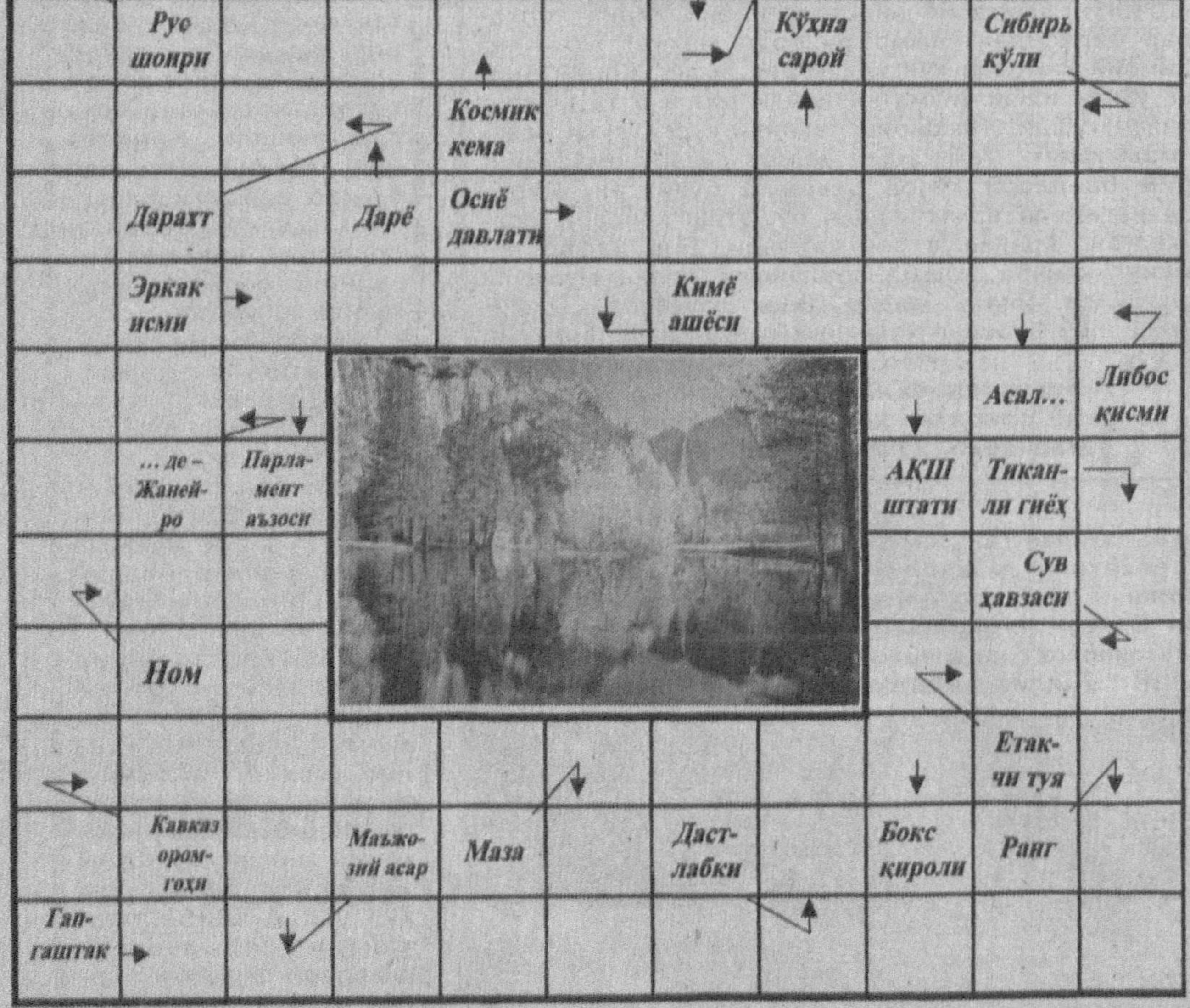

Тузувчи: Ф.ОРИПОВ

Турфа олам

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

Турк адмирали Пири Рейс томонидан тузилган хариталар жаҳон олимлари эътиборини ўзига тортди. Гап шундаки, у 1494 йилда турк султони Явус Салимнинг хизматига ўтади. 1500 йилда ёш Пири испан флоти устидан ғалаба қозонади. Султон унга «рейс» деган фахрий денгизчи унвонини беради.

1513 йилда у тўплаган маълумотлари асосида дунё харитасини тузиб, уни султонга тақдим этади. 1528 йилда эса дунёнинг иккинчи харитасини тузади. Бунинг учун Пири Рейс муносиб тақдирланади. Лекин у бошқарган флотни 1554 йилда венецияликлар тор-мор қилади. Султон адмиралнинг барча хизматларини унутиб, уни қатл эттиради.

«СЕҲРЛИ» ТАЁҚЧА

Ёзма манбаларда бундай тахминан тўрт мингча йил илгари одамлар ер қаърида бекиниб ётган ҳисобсиз бойликлар ва сув захираларини «сеҳрли» таёқча ёрдамида қидириб топганликлари ҳақидаги маълумотлар учраб туради. Бу ғалати таёқчадан табиий бойликларни қидириб топишдагина эмас, археологик тадқиқотларда ҳам фойдаланиш мумкин.

Фанда кейинчалик биофизика усули деб номланган «сеҳрли» таёқча айри, тўртбурчак ва учбурчак шаклидаги дарахт новдаси ёки симдан ясалган асбоб бўлиб, кон қидирувчиларнинг куролларидан ҳисобланади.

Унинг ёрдамида 100-120 метр чуқурликдаги рудаларни аниқлаш мумкин.

ХАЛОСКОР ИТ

Кўл яқинида ов қилиб юрган Гамильтон қоя тепасидан ўта туриб бехосдан оёғи тойиб кетди. У тошлар билан сирғалиб бораётган қоя ости чуқур дара эди.

Бахтни қарангки, овчининг ити Барс зийраклик қилди. Ҳалокатни сезибми, дарҳол овчи курткасининг ёқасидан тишлаб, бор кучи билан қояга тирмашлаб, тортиб турди.

Овчи бутунлай осилиб қолганди. У оёғи остидаги 100 метр келадиган чуқурликка боқиб, қўрқувдан қўллари титрарди. Овчи ўзини ўнглаб олгунча дақиқа вақт ўтди. Шунда ҳам ит уни қўйиб юбормасди.

Ниҳоят, овчи бир илож қилиб қоя ёнидаги ўсиб чиққан ниҳол дарахт шохини ушлади. Сўнг итнинг ёрдамида тирмашиб, қоятош тепасига чиқиб олди.

ИСКАНДАРНИНГ ФАРМОНИ

Юнон лашкарбошиси Искандар Зулқарнайн илк бор соқол-мўйловни қирдириб юришни расм қилдирган эди. Гап шундаки, юзма-юз жанг қилаётганда душман унинг серсоқол аскарларини соқолидан чангаллаб, бўрсиқнинг боласидай дўпposлардилар.

Ўз навбатида Искандарнинг аскарлари ҳам душманни шундай қийнашарди. Бунга йўл қўймаслик учун соҳибқирон бир тадбир ишлатди: барча жангчилар соч-соқолларини қирдириш ҳақида фармон берди.

Тошкент Халқ хўжалиги институти томонидан Жумаева Махфират Узоковна номига 1988 йилда берилган РВ №882728 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон енгил, мебел саноати ва коммунал-маиший хизмат ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг Тошкент вилояти бўйича Вакиллиги Бекобод шаҳар «Умида» АЖнинг касаба уюшма қўмитаси раиси **Ҳалима МАМАДЖАНОВА**нинг бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Кудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди -

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 8471 Буюртма Г— 116 1 2 3 4 5